

KONGELIG RESOLUSJON

Olje- og energidepartementet
Statsråd: Terje Aasland

Ref.nr.:
Saksnr.: 21/1403-
Dato: 15.9.2023

Tillatelse til Statkraft Energi til fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune

I. Innledning

Statkraft Energi AS (Statkraft) har søkt om ny konsesjon for regulering av Øvre Glomvatnet og til fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune. Tidligere reguleringskonsesjon gitt til Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap ved kgl.res. 14.12.1956 var tidsbegrenset og utløp 12. oktober 2005, 50 år etter kraftanlegget ble satt i drift. Reguleringen og kraftverket har blitt drevet i medhold av midlertidig tillatelse gitt av Olje- og energidepartementet (OED) i brev av 1. november 2007. Statkraft søker om å videreføre driften av anleggene uten utvidelser og endringer. Vannet fra reguleringen nyttes i hovedsak til vannuttak til Glomfjord Salpeterfabrikk, men også som en del av vannforsyningen i Glomfjord og til kraftproduksjon i Neverdalsåga kraftverk.

NVE har oversendt innstilling til departementet ved brev av 25. juni 2021. NVE anbefaler at det gis ny konsesjon. Anbefalingen innebærer innføring av moderne standardvilkår. NVE anbefaler også å gi konsesjon til fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk som en integrert del av reguleringskonsesjonen. I tillegg til kraftproduksjonen og inntektene fra denne til kommune og stat, har NVE vektlagt at reguleringen er særdeles viktig for lokalsamfunnet i form av vannuttak til Glomfjord industripark og Glomfjord vannverk.

Departementet har sendt NVEs innstilling på høring til berørte kommuner og fylkeskommune. Departementet støtter NVEs vurderinger og tilrår at det gis fornyede tillatelser i samsvar med NVEs innstilling. Tillatelsen tilrås gitt ved kgl.res. med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 3 da Kongen er konsesjonsmyndighet etter bestemmelsen. Utkast til kgl.res. er forelagt berørte departementer i tråd med retningslinjen «Om statsråd». Kgl.res. består av NVEs innstilling i kap II, merknader til NVEs innstilling i kap III, og departementets vurdering i kap IV. Forslag til nye vilkår og manøvreringsreglement er inntatt som vedlegg til resolusjonen.

II. NVEs innstilling

NVE oversendte innstilling til fornyet konsesjon til departementet 25. juni 2021:

NVE anbefaler at det gis ny konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 5 for regulering av Øvre Glomvatn og overføring av deler av Haugvikågas nedbørfelt til dette vannet. Dette innebærer at Øvre Glomvatn kan reguleres mellom HRV kote 495,08 og LRV kote 474,28. Vi anbefaler at reguleringskonsesjonen gis med et moderne standard vilkårssett. NVE anbefaler også at det gis konsesjon for videre drift av Neverdalsåga kraftverk som en integrert del av reguleringskonsesjonen og at tilsyn og oppfølging av kraftverket gjøres innenfor denne. Det er søkt om fornyelse av reguleringskonsesjon og drift av kraftverket for fortsatt kraftproduksjon uten nye inngrep. NVE har også vektlagt fortsatt regulering av Øvre Glomvatn som viktig for vannuttak til industri og kommunal vannforsyning i Glomfjord ut fra allmenne og private interesser.

Sammendrag

Departementet godkjente i brev av 28.02.1949 at tidligere gjennomførte regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga og overføring av deler av Haugvikågas nedbørfelt av hensyn til vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikk, ikke var konsesjonspliktig. Når fallet på ca. 200 m i Neverdalsåga også skulle utnyttes til kraftproduksjon, krevdes en reguleringskonsesjon. Leiekontrakt mellom Norsk Hydro og Staten om fallet ble inngått 15.11.1954 og gjaldt til 01.07.2007. Kraftanlegget ble satt i drift 12.10.1955.

Reguleringskonsesjonen; Regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga i Meløy herred m.v. ved Kronprinsregentens resolusjon av 14.12.1956, ble gitt til Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab med varighet 50 år fra 12.10.1955. Reguleringens primære funksjon var å sikre vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikker. Hydrodammen var inntaket for industrivannet. Nedstrøms Hydrodammen hadde Glomen inntak for drikkevannsforsyning. Ved Kongelig resolusjon av 30.06.1972 fikk Norsk Hydro A/S tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga m.v. Den utvidete reguleringskonsesjonen ble gitt med varighet 50 år fra 12.10.1955. Den utvidete reguleringens primære funksjon var fortsatt å sikre vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikker, som skulle utvide produksjonen av fullgjødsel.

14.06.2007 inngås det avtale mellom Norsk Hydro Produksjon AS og Statkraft SF om innløsning av Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg. Det henvises her til en avtale om vannuttak og veirett mellom Statkraft SF og Norsk Hydro Produksjon AS av 29.06.1995. Deler av denne avtalen «fornyes» i en avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft SF/Statkraft Energi AS 14.06.2007. Statkraft SF innløste den 1.07.2007 Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg fra Norsk Hydro Produksjon AS. Leieavtalen om fallrettighetene opphørte samtidig. Statkraft SF overdro igjen Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg til Statkraft Energi AS.

OED gav i brev av 01.11.2007 Statkraft Energi AS tillatelse til å tre inn i Norsk Hydros midlertidige tillatelse til fortsatt regulering av Øvre Glomvatn mm på de samme vilkår som i konsesjonene fra 1956 og 1972, inntil søknad om ny konsesjon er ferdigbehandlet. Det presiseres fra Departementet at vilkår i en ny reguleringskonsesjon kan gis virkning fra utløpstidspunktet av de gjeldende reguleringskonsesjonene, 12.10.2005.

Statkraft Energi AS ønsker fortsatt å opprettholde reguleringen og overføringen samt driften av Neverdalsåga kraftverk slik anleggene fremstår i dag og søkte om ny konsesjon på uavgrenset tid 20.12.2010. Søknaden var på høring i 2011 og NVE mottok 11 høringsuttalelser. NVE avholdt sluttbefaring 19.10.2011 hvor de som hadde avgitt høringsuttalelse ble invitert. I forbindelse med høringen av søknaden ble det klart at ingen instanser var imot en fornyelse av reguleringskonsesjonen. Som avbøtende tiltak mener flere at det må slippes minstevannføring fra Hydrodammen for å bedre forholdene i Lille Glomvatn (Sollivatnet), opprettholde fiskeutsetting i Øvre Glomvatn og sikre vannforsyningen både kvalitativt og kvantitativt til Glomfjord Industripark og Glomfjord vannverk.

NVE har gått gjennom forholdene rundt dagens reguleringsanlegg tilknyttet Neverdalsåga kraftverk og ikke funnet noen negative miljøkonsekvenser så alvorlig at reguleringskonsesjonen ikke kan fornyes. Innføring av moderne standardvilkår vil sikre en fortsatt kultivering av fisk i Øvre Glomvatn og tilrettelegging for friluftsliv i reguleringsområdet. I 2019-2020 er det innhentet oppdatert informasjon hos Statkraft, Yara og Meløy kommune om sammenhengen mellom driften av Neverdalsåga kraftverk, Hydrodammen og vannuttak til Glomfjord Industripark og Glomfjord vannverk.

NVE merker seg at sammenhengen mellom regulering av Øvre Glomvatn og behovet for vannuttak til industri og kommunal vannforsyning i Glomfjord, som ble etablert allerede før den første reguleringskonsesjonen ble gitt i 1956, fortsatt er svært viktig. En fortsatt regulering av Øvre Glomvatn er minst like nødvendig for vannforsyningen til Glomfjord via Hydrodammen som for kraftproduksjon i Neverdalsåga kraftverk. Yaras rett til vannuttak fra reguleringen av Øvre Glomvatn via Hydrodammen som de selv eier, både i form av utløpsvann fra kraftverket og via en forbitappingsventil på tilløpsrøret til kraftverket til bruk i spesielle situasjoner, er regulert i en privatrettslig avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft SF/Statkraft Energi AS av 14.06.2007. Meløy kommune har igjen en egen avtale med Yara om uttak av drikkevann fra Yaras hovedvannledning. NVE vurderer på denne bakgrunn at en fornyelse av reguleringskonsesjonen vil være svært samfunnsnyttig også på andre måter enn for ren kraftproduksjon.

NVE mener kravet om slipp av minstevannføring må knyttes opp mot eier av Hydrodammen mer enn som et eventuelt vilkår i en fornyelse av reguleringskonsesjonen. Alt regulert vann fra Øvre Glomvatn slippes ut i Hydrodammen hvor Yara og Meløy kommune overtar utnyttelsen av vannet både til industriformål og som drikkevann. NVE mener derfor Yara og Meløy kommune må finne en løsning på hvordan og hvor mye vann som kan og bør slippes til Neverdalsåga for eventuelt å bedre tilstanden i Sollivatnet. Meløy kommune i samarbeid med Statsforvalteren, Glomfjord grendeutvalg, Yara og Statkraft har nylig satt i gang et arbeid for å kartlegge tilstand og problemstillinger knyttet til Sollivatnet. Et eventuelt behov for slipp av minstevannføring ut av Hydrodammen vil trolig utredes i den sammenheng.

NVE har mottatt resultater av innmåling av Øvre Glomvatn basert på nytt høydesystem NN2000 og anbefaler at HRV og LRV justeres tilsvarende. NVE anbefaler også at det tas hensyn til dagens praktiske mulige utnyttelse av magasinet til kraftproduksjon ved at LRV justeres fra kote 473 til kote 474,28.

Etter en samlet vurdering av søknaden, innkomne uttalelser, innhentet tilleggsinformasjon og befaring i området, mener NVE at fordelene med videre drift av reguleringsanleggene er

større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilkårene etter vassdragsreguleringsloven § 5 er oppfylt.

NVE anbefaler at det gis konsesjon for regulering av Øvre Glomvatn og overføring av 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt til dette vannet. Dette innebærer at Øvre Glomvatn kan reguleres mellom HRV kote 495,08 og LRV kote 474,28. Vi anbefaler at reguleringskonsesjonen gis med et moderne standard vilkårssett. NVE anbefaler også at det gis konsesjon for videre drift av Neverdalsåga kraftverk som en integrert del av reguleringskonsesjonen og at tilsyn og oppfølging av kraftverket gjøres innenfor denne.

I forslag til nytt manøvreringsreglement er kotene justert til Kartverkets høydesystem NN2000. NVE anbefaler at en eventuell ny reguleringskonsesjon med nye vilkår skal gjelde fra konsesjonstidspunkt.

NVEs oppsummering av saken

Om søkeren

Søkeren, Statkraft Energi AS med foretaksnr. NO 987 059 729, er et datterselskap under Statkraft AS som igjen eies av Statkraft SF og som igjen eies 100% av Staten v/Næringsdepartementet. Statkraft Energi AS eier, driver og selger elektrisitetsproduksjonene fra alle Statkrafts vannkraftanlegg, med unntak for de anlegg som er leiet ut til andre selskaper.

Statkraft er Norges største produsent av elektrisk kraft og konsernet disponerte kraft fra 141 kraftverk i Norge i 2010. Av en total installert effekt på 12127 MW hadde konsernet en samlet kraftproduksjon på 48,6 TWh i Norge i 2018 og er den største produsent av fornybar energi i Europa. Konsernet hadde i 2018 brutto driftsinntekter på 56 milliarder kroner. Hovedkontoret ligger på Lilleaker i Oslo.

Statkraft legger et langsiktig perspektiv til grunn for all virksomhet for å sikre gode økonomiske resultater, bevare miljøet og gi energi til kommende generasjoner. For Statkraft er det viktig til enhver tid å søke å utnytte de ressursene som disponeres på en optimal måte, både med hensyn til økonomi og miljø.

Bakgrunn for søknaden

Departementet godkjente i brev av 28.02.1949 at tidligere gjennomførte regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga ved senkning 9,7 m og overføring av 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt til dette vannet av hensyn til vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikk, ikke var konsesjonspliktig. Når fallet på ca. 200 m i Neverdalsåga også skulle utnyttes til kraftproduksjon, krevdes en reguleringskonsesjon.

Leiekontrakt mellom Norsk Hydro og Staten om fallet ble inngått 15.11.1954 og gjaldt til 01.07.2007.

Kraftanlegget ble satt i drift 12.10.1955. Reguleringskonsesjonen; Regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga i Meløy herred m.v. ved Kronprinsregentens resolusjon av 14.12.1956, ble gitt til Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab med varighet 50 år fra 12.10.1955. Reguleringens primære funksjon var å sikre vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikker. Hydrodammen var inntaket for industrivannet. Nedstrøms Hydrodammen hadde Glomen inntak for drikkevannsforsyning.

Ved Kongelig resolusjon av 30.06.1972 fikk Norsk Hydro A/S tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga m.v. Den utvidete reguleringskonsesjonen omfattet en oppdemming på 3,3 m og en ytterligere senkning på 9 m og ble gitt med varighet 50 år fra 12.10.1955. Den utvidete regulerings primære funksjon var fortsatt å sikre vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikker som skulle utvide produksjonen av fullgjødsel med ca. 60 %. Selskapet oppgav et vannforbruk på ca. 39,5 mill. m³ pr. år. Reguleringen av Øvre Glomvatn ble da beregnet til å utgjøre en økning i kraftproduksjonen på 2517 Nat. hk.

14.06.2007 inngås det avtale mellom Norsk Hydro Produksjon AS og Statkraft SF om innløsning av Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg. Det henvises her til en avtale om vannuttak og veirett mellom Statkraft SF og Norsk Hydro Produksjon AS av 29.06.1995. Deler av denne avtalen «fornyes» i en avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft SF/Statkraft Energi AS 14.06.2007.

14.06.2007 inngås også en avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft Energi AS om drift av Neverdalsåga kraftverk. Yara skal forestå driften av kraftverket så lenge begge parter finner dette hensiktsmessig. Det henvises til avtalen av 29.06.1995 om vannuttaksretten og det presiseres at selskaper som etablerer seg på Hydros tidligere eiendommer i Glomfjord har rett til kostnadsfritt å ta ut nødvendig driftsvann fra Haugvikåga, Neverdalsåga og Tidemansvannene for selskapets virksomhet. Av hensyn til vannuttaksretten driftes kraftstasjonen normalt mot undervann i Hydrodammen. Ved fare for vanntap (overløp Øvre Glomvatn) avtales kjøring av stasjonen mellom partene.

Statkraft SF innløste den 1.07.2007 Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg fra Norsk Hydro Produksjon AS. Leieavtalen om fallrettighetene opphørte samtidig. Statkraft SF overdro igjen Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg til Statkraft Energi AS.

OED gir i brev av 01.11.2007 Statkraft Energi AS tillatelse til å tre inn i Norsk Hydros midlertidige tillatelse til fortsatt regulering av Øvre Glomvatn mm på de samme vilkår som i konsesjonene fra 1956 og 1972, inntil søknad om ny konsesjon er ferdigbehandlet. Det presiseres fra Departementet at vilkår i en ny reguleringskonsesjon kan gis virkning fra utløpstidspunktet av de gjeldende reguleringskonsesjonene, 12.10.2005.

Følgende konsesjoner er utgått og må fornyes:

- Tillatelse til regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga i Meløy herred og overføring av vatn fra Haugvikågas nedbørfelt til dette. Kronprinsregentens resolusjon av 14.12.1956.
- Tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga i Meløy kommune, Nordland fylke. Kongelig resolusjon av 30.6.1972.

Statkraft Energi AS ønsker fortsatt å opprettholde reguleringen og overføringen samt driften av Neverdalsåga kraftverk og søker om ny konsesjon på uavgrenset tid.

Søknaden

Det søkes etter vassdragsreguleringsloven om fortsatt å kunne regulere Øvre Glomvatn mellom LRV kote 473 og HRV kote 495. Det søkes også om fortsatt å kunne overføre vann fra Haugvikåga til Øvre Glomvatn. Etter energiloven søkes det om fortsatt å kunne drifte Neverdalsåga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden. Det søkes også etter forurensningsloven om fortsatt å kunne drifte anleggene.

Fra Hydrodammen har Neverdalsåga sitt naturlige løp sørover ned til Lille Glomvatnet (Sollivatnet) på kote 109 og derifra videre i et bratt løp ned til utløpet i fjorden. Neverdalsågas naturlige nedbørfelt er 13,2 km². Av dette utgjør 8,56 km² nedbørfeltet til Øvre Glomvatn. Det uregulerte feltet til Hydrodammen utgjør 4,94 km². I tillegg er det overført til Hydrodammen et felt på 1,5 km² fra ”Tidemannvatnan”. Dette feltet rant naturlig ut i fjorden i en navnløs bekk ca. 300 m øst for Neverdalsåga.

Det er kjørbar sommerveg fra Glomfjord tettsted opp til Hydrodammen. Vegene er stengt for allmenn ferdsel med låst bom. Oppstrøms Hydrodammen foregår transport videre til Øvre Glomvatn til fots/ med snøskuter eller med helikopter. Fra Glomfjord tettsted er det bygget en stolheis opp til et platå nedenfor inntaket i Haugvikåga. Denne stolheisen nyttes av lokalbefolkningen både sommer og vinter.

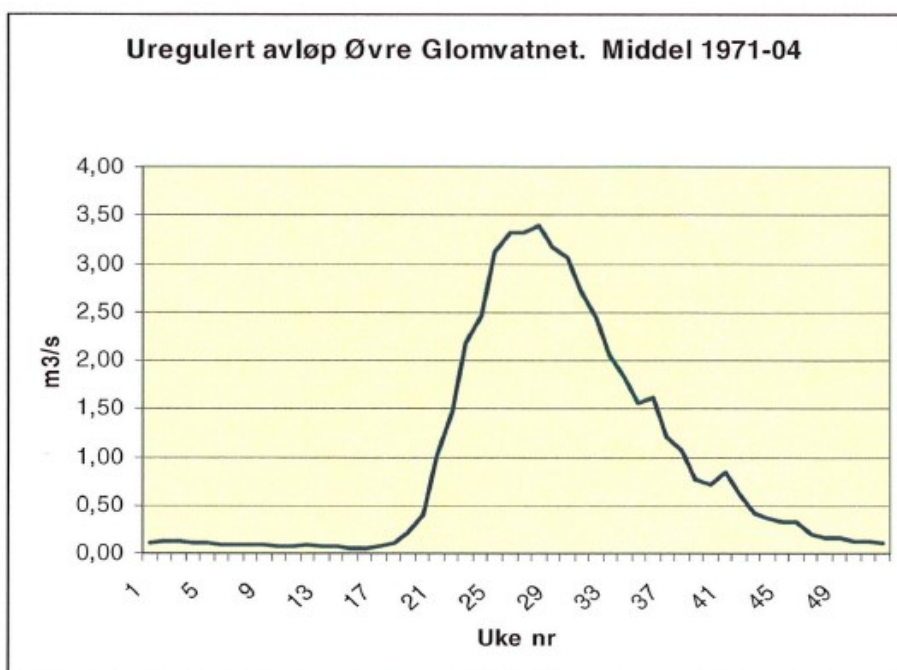
Strømmen fra Neverdalsåga kraftverk går i en 6 kV linje og kabel ned til koplingsanlegg i Glomfjord industripark. Linja er ca. 1000 m lang og går over i en 1120 m lang nedgravet kabel. Denne linja og kabel er overtatt av Statkraft. Det er også en 1 kV linje fra kraftstasjonen til Hydrodammen. Langs nordvestsiden av Øvre Glomvatn går en 420 kV linje og en 132 kV linje mellom Glomfjord og Sundsfjord som eies av Statnett.

Både Neverdalsåga og Haugvikåga går gjennom Glomfjord tettsted og det er på deler av strekningene laget flom- og erosjonssikringer. Området rundt Lille Glomvatnet (Sollivatnet) er et mye brukt område for lokalbefolkningen og det er her noe tilrettelagt for nærfriluftsliv i form av lysløyper og gangveier. I det aktuelle nedbørfeltet har fjell- og breområdene vest og nord for Øvre Glomvatn karakter av villmark, men kvalifiserer ikke til Miljødirektoratets formelle definisjon av uberørthet da ingen områder er mer enn 5 km fra kraftlinja gjennom området. Det er ikke kjent at det er områder i nedbørfeltet som er underlagt vernebestemmelser.

Regulering av Øvre Glomvatn – dagens situasjon

Tilsig og uregulert avløp

Det finnes ikke målestasjoner for uregulert tilsig i det aktuelle vassdraget. Basert på data fra målestasjoner i nærliggende vassdrag (156.24 Bogvatnet), er det beregnet uregulert avløp fra Øvre Glomvatn som vist i figur 2. Avløpet er lavt og svakt synkende gjennom hele vinteren, helt fram til begynnelsen av mai når snøsmeltingen normalt begynner. Det er så økende vannføring gjennom mai og juni mot en topp i juli. I august holder bresmeltingen fortsatt vannføringen oppe, men utover høsten synker vannføringen gradvis og flater ut mot en stabil lav vintervannføring. Figuren viser gjennomsnittet over flere år. Variasjonene fra år til år kan være betydelige, kanskje spesielt på høsten. Det er ellers en erfaring fra slike brepåvirkete felt at variansen i årsvannføringen er vesentlig mindre enn i brefrie felt. Breene virker som hydrologiske «bankkonti» hvor en tar ut vann i nedbørsfattige somre og setter inn i de kalde og regnfulle.

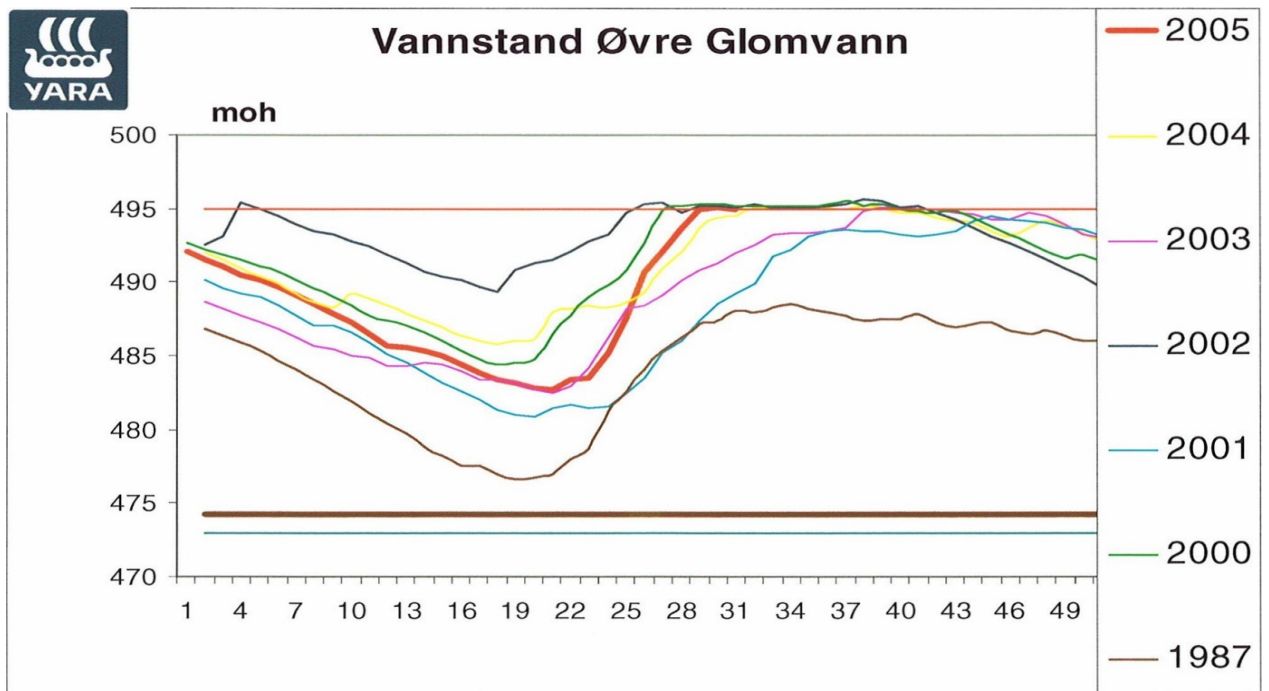
Figur 2. Beregnet fordeling av uregulert avløp fra Øvre Glomvatn (figur hentet fra søknaden).

Manøvrering av magasinet

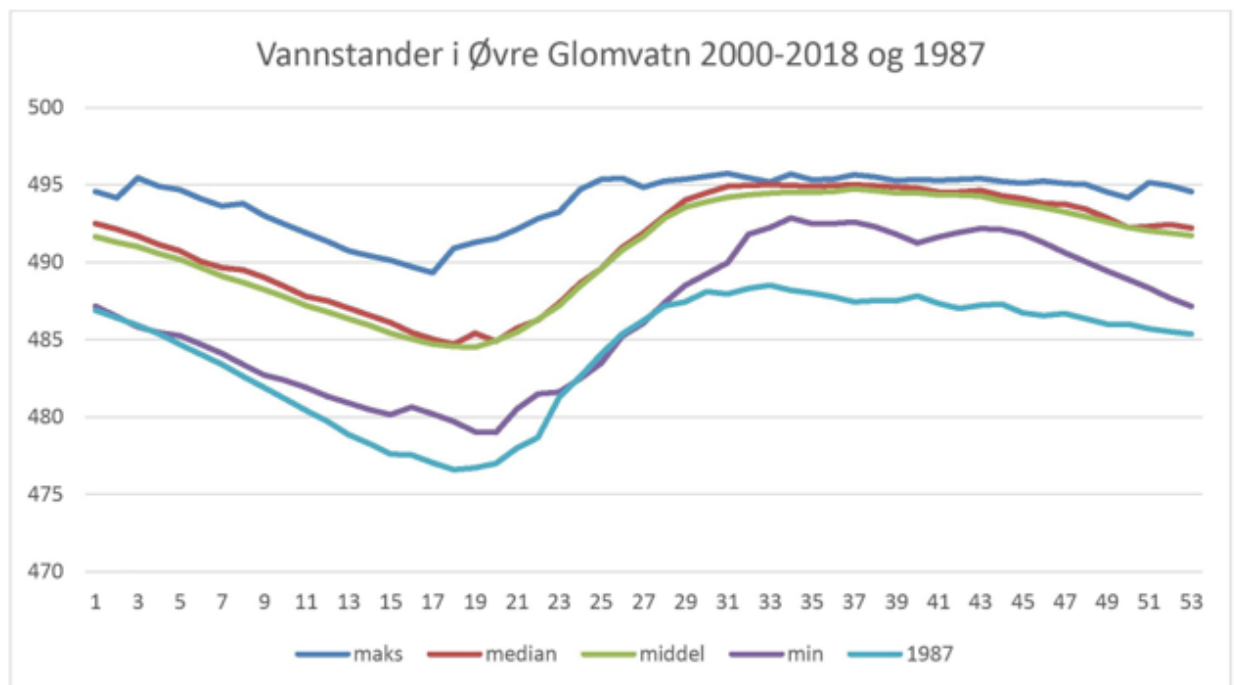
For å illustrere hvordan Øvre Glomvatn manøvreres, er det i søknaden fremstilt vannstandskurver for året 1987 (representativt for et år med lite tilsig og dårlig fyllingsgrad) og årene 2000-2005 (figur 3). NVE har i tillegg innhentet vannstandsdata for årene 2000-2018 for å se på årlige variasjoner i tappemønster og tilsig over en lengere periode (figurene 4 og 5).

Med unntak av 2001 og 2010 har magasinet vært oppe på HRV-nivå (kote 495) alle år siden 2000. I 2001 og 2010 var høyeste vannstand i magasinet på henholdsvis kote 494,45 og 492,86. Til sammenligning var høyeste vannstand i 1987 på kote 488,5. I perioden 2000-2018 har årlig nedtapping variert mellom 6,45 og 15,21 meter, mens gjennomsnittet for perioden har vært en årlig nedtapping på 11,1 meter. Laveste vannstand ble målt i 2010 på kote 479. Til sammenligning var laveste vannstand i 1987 på kote 476,6 mens LRV er på kote 473 (i praksis 474).

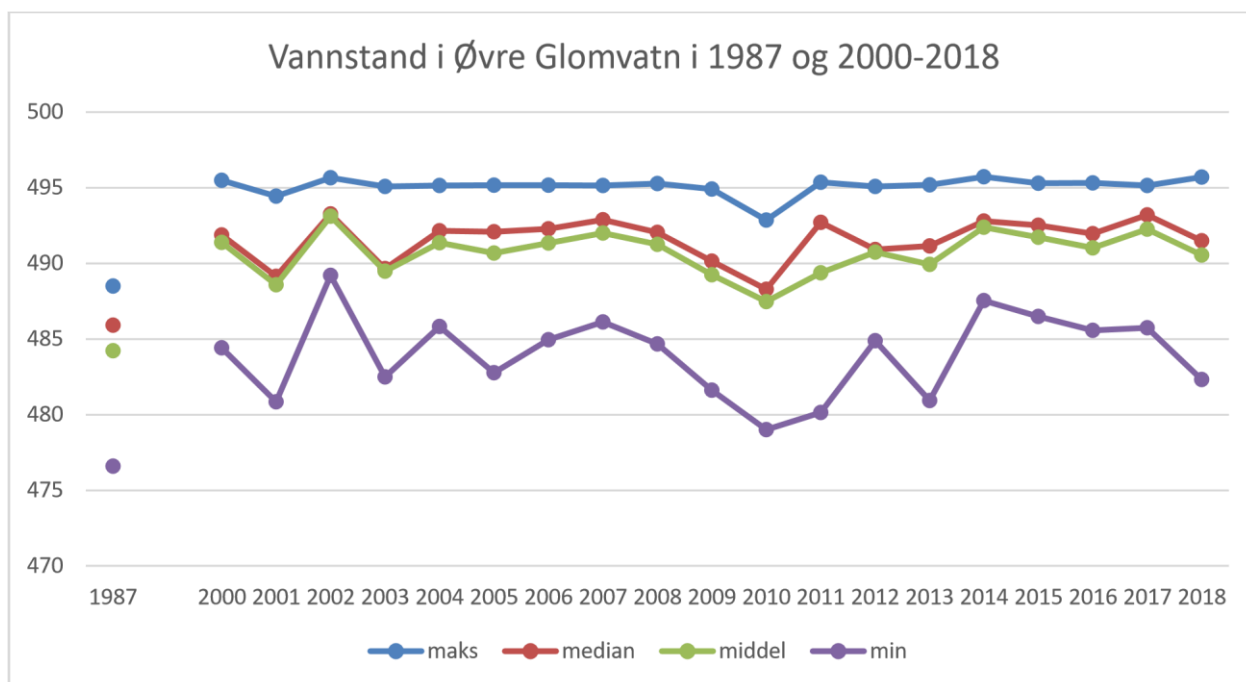
De årlige vannstandskurvene for Øvre Glomvatn (figur 3 og 4) viser jevn nedtapping om vinteren hvor tilsiget er på det laveste, oppfylling i forbindelse med snøsmeltingen i mai-juni da tilsiget er større enn forbruket, varierende fyllingsgrad utover sommeren og høsten før tilsiget igjen blir mindre enn forbruket ved inngangen til en ny vinter. NVE merker seg at man ikke har tappet ned til LRV i perioden vi har innhentet data for og at vannstander under kote 480 er sjeldne.

Figur 3. Vannstanden i Øvre Glomvatnet gjennom 6 år. Den nederste horisontale streken representerer LRV (473 moh.), den brune horisontale representerer laveste mulige utnyttbare nivå (474 m) og den horisontale røde streken er HRV på 495 moh. (figur hentet fra søknaden).

Figur 4. Årlig vannstandsvariasjon i Øvre Glomvatn beregnet som maksimum, median, middel og minimum vannstand for årene 2000-2018. Året 1987 er tatt med for sammenligningens skyld. Figuren er basert på tall for uke-verdier tilsendt fra Statkraft.

Figur 5. Årlige maksimum-, median-, middel- og minimum-vannstander i Øvre Glomvatn i perioden 2000-2018 samt året 1987. Figuren er basert på tall for uke-verdier tilsendt fra Statkraft.

Magasinvolum og tørrlagt areal

I søknaden er magasinvolumet i Øvre Glomvatn oppgitt til 22,8 mill. m³. I en oversikt fra Statkraft over volumer ved ulike vannstandsnivåer oversendt NVE i 2019, er volum ved HRV satt til 23,534 mill. m³, mens utnyttbart volum er satt til 21,628 mill. m³ ved samme vannstandsnivå. Årsaken til et lavere utnyttbart volum ligger i en rygg/terskel i magasinet på kote 474,2 som gjør at magasinet i praksis ikke kan tappes helt ned til LRV. Den samme oversikten viser at 50 % av utnyttbart magasinvolumet er igjen ved vannstand kote 485,45.

I søknaden er arealet av Øvre Glomvatn oppgitt til ca. 1,2 km² ved HRV kote 495 mens det i konsesjonen fra 1956 er oppgitt til 1,16 km² ved kote 491,7 som var naturlig vannstand før oppdemming. I konsesjonen fra 1972 er tørrlagt areal oppgitt til 0,055 km² mellom kote 495 og 491,7 og 0,275 km² mellom kote 491,7 og 473 ved tapping av magasinet.

Feltareal og avrenning

Det finnes ikke egne målestasjoner for vannføring i Neverdalsåga eller Haugvikåga. I søknaden er det derfor benyttet NVE-atlas for beregninger av feltareal og middelvannføringer (tabell 1), mens man har benyttet måleserier fra stasjonene 157.3 Vassvatnet og 165.24 Bogvatnet for samme periode (perioden 1961-1990) for beregning av alminnelig lavvannføring og Q95 persentiler (tabell 2). Det opplyses om at de to målestasjonene ikke er helt representative for nedbørfeltene til Haugvikåga og Neverdalsåga med hensyn til breandel og høyde over havet. De beregnede verdier kan derfor være forbunnet med stor usikkerhet. Som eksempel viser Vassvatnet en alminnelig lavvannføring på 11 l/s km² og Bogvatnet 3 l/s km². Det er da valgt å bruke 7 l/s km² på avløpet fra Øvre Glomvatn. Tilsvarende for Haugvikåga har man valgt å

skjønnsmessig bruke alminnelig lavvannføring på 5 l/s km² og 5 % sommer- og vinterpersentiler til hhv. 10 og 6 l/s km².

NVE har brukt vår karttjeneste NEVINA (nedbørfelt og vannførings-indeksanalyse) med tilsigsperioden 1961-1990, til å beregne de samme parametere for en sammenligning. I dette programmet blir nedbørfeltgrenser, feltparametre og vannføringsindekser automatisk generert og kan derfor inneholde feil. Det er generelt stor usikkerhet i beregninger av lavvannsindekser og spesielt nedbørfelt med stor andel bre, kan gi utfordringer og må kvalitetssikres, helst opp mot sammenlignbare målestasjoner. Som eksempel på avvik mellom tall oppgitt i søknaden og NEVINA-beregninger, kan nevnes Haugvikågas overførte nedbørfelt. I søknaden er dette oppgitt til 1,79 km² med en middelvannføring på 0,21 m³/s. I NEVINA kommer tilsvarende beregninger ut med 3,5 km² og 0,43 m³/s. Til sammenligning er overført nedbørfelt i Haugvikåga oppgitt til 2,458 km² i konsesjonen fra 1956. Neverdalsågas utløp fra Øvre Glomvatn viser et nedbørfelt på 8,56 km² og middelvannføring på 0,93 m³/s i søknaden, mens NEVINA beregner dette til 7,1 km² og 0,76 m³/s. Ser en på tall for utløp Øvre Glomvatn og beregninger for alminnelig lavvannføring, 5 persentil sommer og 5 persentil vinter, oppgir søknaden tallene 0,060 m³/s, 0,162 m³/s og 0,086 m³/s, mens NEVINA beregner tilsvarende 0,013 m³/s, 0,164 m³/s og 0,010 m³/s.

På bakgrunn av tall i søknaden og NEVINA-beregninger, mener NVE det er vanskelig å komme frem til korrekte verdier på feltstørrelser og vannføringsindekser i dette området. Siden det ikke er søkt om opprusting eller utvidelser men kun en videreføring av eksisterende forhold, mener NVE det hydrologiske grunnlaget er tilstrekkelig for en behandling av søknaden og at man kan basere seg på tall oppgitt i søknaden.

Tabell 1. Tabell fra søknaden med feltstørrelser og middelvannføring. (Statkrafts beregninger basert på NVE-Atlas og isohydater for perioden 1961-1990).

Felt i NVE Atlas	Feltstørrelse km ²	Nedre pkt. moh	Høyeste fjell moh	Middelvannføring m ³ /s
160.321B Haugvikåga overført del	1,79	740	1140	0,21
160.321A Haugvikåga restfelt til fjorden	3,27	0	949	0,25
160.321Z Haugvikåga naturlig felt til fjord	5,06	0	1140	0,46
160.3C Neverdalsåga utløp fra Øvre Glomvatnet	8,56	493	1160	0,93
160.3B Restfelt til samløp bekk fra Rebenvatn/Tidemannsvatna	0,64	ca. 290	ca. 600	0,05
160.3A Restfelt Neverdalsåga til fjorden	4,03	0	999	0,35
160.3Z Neverdalsåga naturlig felt til fjorden	13,23	0	1160	1,33

Tabell 2. Statkrafts beregninger av alminnelig lavvannføring og Q95 persentiler.

	Utløp Øvre Glomvatn	Neverdalsåga utløp i sjø	Haugvikåga ved inntak overføring	Haugvikåga utløp i sjø
Alm. lvf. (m ³ /s)	0,060	0,093	0,009	0,025
5% sommer (m ³ /s)	0,162	0,251	0,018	0,050
5% vinter (m ³ /s)	0,086	0,130	0,011	0,030

Minstevannføring

Det har ikke vært vilkår om slipp av minstevannføring verken fra inntaket i Haugvikåga, utløpet av Øvre Glomvatn eller utløpet av Hydrodammen i forbindelse med konsesjonene gitt i 1956 og 1972. I søknaden blir det opplyst at det forekommer perioder med overløp ved inntaket i Haugvikåga, slik at det fortsatt kan være flommer i denne elva både på våren, sommeren og høsten. I Neverdalsåga er forholdene noe mer komplekse. Strekningen fra Øvre Glomvatnet ned til samløpet med bekken fra Rebenvatna/ Tidemannvatna er tilnærmet tørrlagt, bortsett fra i de tilfellene hvor det er overløp fra Øvre Glomvatnet eller det tappes vann av hensyn til vannforsyningen. I Hydrodammen er det gjennomstrømning av avløpet fra kraftverket + det uregulerte tilsiget fra Rebenvatna + overført uregulert tilsig fra Tidemannvatna. Som årsmiddel er vannføringen her dermed større enn under uregulerte forhold.

Ifølge søknaden slippes det periodevis litt vann fra Hydrodammen ut i Neverdalsåga gjennom en ventil, uten at det er mer kvantifisert eller tidfestet. Dette er en frivillig ordning som Hydro har innført. Det kommer også gradvis inn tilsig fra restfeltet. Ved utløpet i fjorden er det beregnet at restfeltet nedenfor Hydrodammen gir en årsmiddelvannføring på 0,06 m³/s. I tillegg kommer så det frivillige slippet fra Hydrodammen samt eventuelt overløp. I tørrværsperioder uten vannslipp framstår Neverdalsåga som tilnærmet tørrlagt fra Hydrodammen til Lille Glomvatnet. På enkelte områder er restvannføringen synlig der hvor elveleiet går over fast fjell. På strekninger med mye grov stein forsvinner vannet helt.

I søknaden er det ikke foreslått avbøtende tiltak som slipp av minstevannføring i noen av vassdragsavsnittene i influensområdet.

Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn

I søknaden er det gitt en meget kort oversikt over antatte virkninger og konsekvenser av eksisterende regulering. Dette er gjengitt nedenfor:

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Det foreligger ikke data om vanntemperaturen i vassdragene. Ut fra generell kunnskap om vanntemperaturforhold i området antas det at temperaturen i Øvre Glomvatnet er lav gjennom hele sommeren pga. det store tilsiget med smeltevann fra Glombreen. Dette vil også føre til at avløpsvannet fra kraftverket og i Hydrodammen er lavt og antas sjeldent å komme over 10 °C. Dette ble verifisert ved målinger 15.08.05 da avløpsvannet holdt 6,6 °C.

Sommertemperaturen i restvannføringen nedenfor Hydrodammen kan nok i perioder uten overløp være noe høyere enn før utbyggingen da smeltevannet stort sett er ført bort.

Isforholdene på Øvre Glomvatnet er påvirket av reguleringen og det er noe oppsprukket is i reguleringssonen på ettervinteren og våren. Glomfjord Røde Kors merker trygge skiløper over vannet.

Det er lite sannsynlig at utbyggingen har medført merkbare endringer i lokalklimaforhold.

Grunnvann, flom og erosjon

Det er bare sporadiske forekomster av dyrkbare løsmasser langs elvene. Det antas at utbyggingen ikke har ført til merkbare endringer i grunnvannsforholdene som igjen har betydning for landbruk eller vannforsyning.

Både i Haugvikåga og i Neverdalsåga gjennom Glomfjord tettsted er flommene redusert i hyppighet og størrelse etter utbyggingen.

Det er ikke kjent at det har vært noen vesentlige erosjonsproblemer langs Haugvikåga eller Neverdalsåga. I reguleringssonen langs Øvre Glomvatnet er det vasket ut og resedimentert løsmasser slik det er vanlig i høyfjellsmagasiner. Fordi brevannet er fraført elvene, så antas det at både Haugvikåga og Neverdalsåga er vesentlig mindre farget av bresedimenter enn før utbyggingene.

Biologisk mangfold og verneinteresser

Ifølge Meløy kommune er det ikke kjent at det er foretatt noen registreringer av biologisk mangfold i det aktuelle området. De har heller ikke opplysninger om spesielle naturtyper eller rødlistearter.

Fisk og ferskvannsbiologi

I Øvre Glomvatnet har det helt siden 1957 vært pålegg om årlige utsettinger av 1000 1-somrig ørreter, alternativt 2-somrig etter omregningsfaktor 2,5. Utsettingen gjøres av Glomfjord Jeger og Fiskeforening. Det foregår et aktivt sportsfiske i vatnet, hovedsakelig av lokalbefolkningen i Glomfjord. Undersøkelser av fiskebestanden ble utført i regi av Statsforvalteren i Nordland i 2000. Konklusjonen var at Øvre Glomvatnet har en tett, men god bestand av ørret og at utsettingen av fisk synes å være på et passende nivå. (FMiN 2001). Noen ørreter vandrer også nedstrøms til et mindre vatn nedstrøms magasinet i situasjoner med overløp.

I Hydrodammen er det ikke lov å fiske pga. drikkevannsrestriksjoner.

I Lille Glomvatnet (Sollivatnet) er det en tett bestand med selvrekrutterende ørret hvor det fiskes, primært av lokalbefolkningen.

Det er ikke kjent om det er registrert fisk i Haugvikåga eller om det foregår noe fiske der.

Kulturminner

Det er ikke funnet opplysninger om registrerte kulturminner i det aktuelle området, (ref: telefon samtale med Trine Johnsson, Nordland Fylkeskommune). På det økonomiske kartverket er det heller ikke avmerket noen registrerte kulturminner.

Landbruk

Det er i dag ikke noe aktivt jordbruk eller skogbruk som berøres av utbyggingen.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Glomfjord tettsted og industriområdet får sin vannforsyning fra Hydrodammen. Vannkvaliteten karakteriseres som god da nedbørsfeltene ligger høyt til fjells og temperaturen er lav. En egen avtale mellom Statkraft og Hydro regulerer forhold knyttet til vannforsyningsforhold.

Brukerinteresser

De viktigste brukerinteressene er knyttet til friluftsliv. Skiløyper som krysser over Øvre Glomvatnet er omtalt ovenfor. Det foregår her også en del fiske om sommeren.

Samiske interesser

Området tilhører Saltfjellet reinbeitedistrikt. Reindriftsforvaltningen i Fauske opplyser at det bare sporadisk har vært brukt av tamrein de seinere år. På Reindriftsforvaltningens Internettssider www.reindrift.no er området karakterisert som "Sommerbeite II (lavereliggende)". Det er ikke avmerket noen anlegg eller trekkleder knyttet til tamreindrift.

Samfunnsmessige virkninger

Kraftverket betalte i 2009 134.841 kr i eiendomsskatt og 34.430 kr i konsesjonsavgifter.

Avbøtende tiltak

Det foreslås ikke nye avbøtende tiltak, inkludert minstevannføringer, utover de tiltak som lå i konsesjonene til Norsk Hydro AS.

Behandlingsprosess

Søknaden ble sendt på høring 01.02.2011 og lagt ut til offentlig gjennomsyn på servicetorget i Meløy kommune, kommunens hjemmesider, biblioteket på Meløy og biblioteket i Glomfjord. Søknaden ble kunngjort i Avisa Nordland og Meløyavisa. Høringsfrist ble satt til 15. mai 2011. NVE fikk inn 11 høringsuttalelser som ble sendt Statkraft for kommentarer 07.07.2011. NVE avholdt sluttbefaring 19.10.2011 hvor de som hadde avgitt høringsuttalelse ble invitert.

Sammendrag av høringsuttalelser

Statens vegvesen (17.02.2011) har ingen merknader.

Statsforvalteren i Nordland (04.03.2011) forutsetter modernisering av konsesjonsvilkårene.

Statsforvalteren fremhever Sollivatnet som et viktig nærturområde med bruksområde fiske i ferskvann, lek og allsidige aktiviteter. Av landskapshensyn og av hensynet til ørretbestanden og bunndyrproduksjonen, anbefales det at det fastsettes vilkår om slipp av minstevannføring gjennom hele året. Statsforvalteren mener også at nåværende vilkår om utsetting av ørret i Øvre Glomvatnet må videreføres siden det har vist seg å fungere bra basert på undersøkelsen i 2000.

Sametinget (24.03.2011) har ingen merknader til en fornyelse av konsesjonen.

Fiskeridirektoratet Region Nordland (15.04.2011) har ingen merknader til at konsesjonen videreføres.

Riksantikvaren (04.05.2011) vil ikke gi noen egen uttalelse til fornyelsessaken i denne omgang. Minner om at sektoravgiften (bidrag til kulturminnevern) kan bli aktuelt i dette tilfellet og viser til eventuelle innspill fra andre forvaltere av kulturminner.

UiT Tromsø museum (11.05.2011), som forvalter kulturminner under vann, opplyser om at eventuelle undersøkelser i Øvre Glomvatn/ Haukvikåga vil bli vurdert etter at en fornyet konsesjon er gitt.

Direktoratet for Mineralforvaltning (12.05.2011) har ingen merknader.

Mattilsynet (11.05.2011) har ingen innvendinger såfremt Meløy kommune, som er eier av Glomfjord vannverk, gir aksept for en fornyet konsesjon. Det forutsettes da at det ikke vil bli gjort endringer i avtaler om utsett av kultivert laksefisk i regulerte vassdrag og heller ikke i avtaler som berører vannforsyningen til settefiskanlegget til Marine Harvest Norway AS i Glomfjord. Dette fordrer likevel at eventuelle endringer ikke får noen negativ betydning for vannets kjemiske, fysikalske eller bakteriologiske kvalitet, eller at det virker negativt inn på vannverkets leveringssikkerhet (til enhver tid godt nok vann i nok mengder til vanlig drift og beredskap).

Glomfjord Grendeutvalg v/Morten Høvset (15.05.2011) ønsker at det stilles krav om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen til Sollivatnet. Bakgrunnen er at Sollivatnet i dag er et mye brukt rekreasjonssted for lokalbefolkningen og at man ser at vannet har blitt eutrofiert med misfarging, er i ferd med å gro igjen og at det er observert fiskedød i gytebekken; Neverdalsåga. Grendeutvalget mener dette skyldes stadig mindre gjennomstrømning av vann og tilførsel av vann via Neverdalsåga som følge av et økende uttak av vann til industriparken via Hydrodammen. Det påpekes også at kjøringen av kraftverket de siste årene har vært mer balansert mot vannforbruket i industriparken, noe som medfører at det ikke er noen vanngjennomstrømning i Sollivatnet i det hele tatt store deler av året.

Yara Norge AS avd. Glomfjord (24.06.2011) skriver følgende i sin høringsuttalelse:

«Yara Norge Glomfjord ønsker en videreføring av dagens praksis som ligger i konsesjonen gitt 14. desember 1956 til Norsk Hydro Elektriske Kvælstofaktieselskap.

Glomfjord Industripark består av Yara, REC, SIC, Marine Harvest og en rekke mindre bedrifter som sysselsetter ca. 950 personer. Hele industriparken er helt avhengig av stabilt kjølevann hele året. Problemer med vannforsyningen kan føre til permitteringer og i verste fall nedleggelse av bedrifter.

Glomfjord Industripark bruker ca. 3800-4200 m³/t og i de senere år har vi fått etablert nye store bedrifter som har behov for kjølevann, slik at effektiviseringen av brukt kjølevann har blitt spist opp av nye etableringer som har behov for kjølevannvann. Vannforbruket er konstant hele året, dermed vil vi måtte bruke magasinert vann som kan brukes i perioder med lite tilsig. Kurvene på side 11 i konsesjonssøknaden viser hvor sårbare vi er på kjølevannssiden, og viser at et tørrår vil kunne medføre en reduksjon/stopp i produksjonen hos flere bedrifter. Glomfjord Industripark er svært avhengig av kjølevann fra Øvre Glomvatn via Hydrodammen. Vi har i år hatt store bekymringer vedrørende vannstanden i Øvre Glomvatn. Men det ser ut som om mye nedbør den siste tiden vil berge oss dette året.

Glomfjord Industripark har gjort en rekke tiltak for å redusere bruken av kjølevann for å sikre tilgangen i magasinet. Det største tiltaket er gjort av Marine Harvest hvor de har lagt to sjøledninger til Fykan kraftstasjon, et prosjekt på over 100 MNOK. Marine Harvest har også tatt i bruk mer brukt kjølevann fra Yara's syrefabrikk ca. 700 m³/t. Yara har installert et vaskesystem for å hindre groing i kjølere.

Det er i store deler av året vannføring i alle omtalte bekker/elver. I perioder med lav vannstand kan det imidlertid være vanskelig å opprettholde vannføringen fordi det er ønskelig å magasinere så mye vann som mulig.

Vi ønsker å være med på befaring og kunne utdype og forklare våre argumenter ytterligere».

Meløy kommune (29.06.2011) tilrår at det gis ny konsesjon til Neverdalsåga kraftverk.

Kommunen forutsetter at det holdes befaring og at man kan komme med ytterligere synspunkter på et senere tidspunkt. Kommunestyret ber om at man vektlegger Glomfjord Industripark sitt behov for kjølevann etter dagens praksis.

Søkers kommentarer til innkomne uttalelser

Statkraft kommenterte de innkomne høringsuttalelsene i brev av 12.10.2011 på følgende måte:

«Av 11 innkomne høringsuttalelser er det et mindretall som etter vårt syn har vesentlige merknader til vår søknad om fornyet konsesjon. Disse merknadene dreier seg i hovedsak rundt spørsmålet om:

- *Minstevassføring i Neverdalsåga og Haukvikåga*
- *Eutrofiering/vannføring i Sollivatnet*
- *Vannforsyning til industri og drikkevann fra Hydrodammen*
- *Utsetting av fisk i Øvre Glomvatn opprettholdes.*

Andre problemstillinger som fortidsminner, vannkjemi og mineraler omtales ikke videre i vår kommentar ettersom vår søknad ikke fører til noen endringer i forhold til disse problemstillingene, og fordi relevante instanser dermed ikke har noen merknader til denne.

Vi gjør også i denne sammenhengen NVE oppmerksom på at vi ikke finner det hensiktsmessig å kommentere ønsket om vannslipp fra Hydrodammen via Neverdalsåga til Sollivatnet ettersom dette ikke omfattes av vår omsøkte reguleringskonsesjon. Sollivannet ligger nedstrøms Neverdalsåga kraftverk, og vannføringen her er betinget av vann fra Hydrodammen som reguleres via industriparkens forbruk og kommunens uttak av drikkevann. En egen avtale mellom Statkraft og Norsk Hydro regulerer forhold knyttet til sikring av vannforsyning til Hydrodammen.

Det er i store deler av året vannføring i Neverdalsåga og Haukvikåga. I perioder med lav vannstand kan det imidlertid være vanskelig å opprettholde en minstevannføring fordi det er ønskelig å magasinere så mye vann som mulig i Hydrodammen. Glomfjord industripark er som kjent svært avhengig av tilstrekkelige mengder kjølevann fra Øvre Glomvatn via Hydrodammen.

Når det gjelder ønsket om fortsatt utsetting av fisk i området har vi ingen ytterligere kommentar enn at dette fortsatt omfattes av de gjeldende standardvilkår som gir hjemmel for å kunne pålegge ulike miljøtiltak gjennom konsesjonsbehandlingen».

Befaring

NVE avholdt sluttbefaring 19.10.2011. Parter som hadde uttalt seg til søknaden ble invitert til å være med. På befaringsdagen deltok foruten tiltakshaver og NVE representanter fra Meløy kommune, Yara Norge AS og Glomfjord Grendeutvalg. Det ble to hoved-stopp for befaringsdagen, Hydrodammen og Sollivannet (nedre Glomvatn). På Hydrodammen var det et overløp på 17 cm denne dagen, som ble anslått til 1-2 m³/s. Det var overløp også lenger opp i vassdraget slik at det var synlig vannføring i Neverdalsåga på siden av rørgata inn til kraftverket. Yara opplyste om at deres vannforbruk var på 4200 m³/time, tilsvarende 1,17 m³/s.

Ved Sollivatnet (Lille Glomvatn) ble det vist bilder av tilgroings-situasjonen tatt fra helikopter i 2010. Det ble opplyst at det var svært tørt og lite gjennomstrømning i vannet dette året. Det ble også opplyst at det i 1986-87 ble fylt ut et område i vannet for plassering av kulturhus, videregående skole og idrettsbane. Samtidig ble elveløpet (Neverdalsåga) lagt om slik at effekten av gjennomstrømning i vannet ble mindre. I utløpet av vannet er det bygget en terskel med bjelkestengsel. Oppfølging og administrasjon av dette syntes noe uklart. Denne del av vannet ble brukt til bading. Ellers er vannet et viktig rekreasjonsområde for lokalbefolkningen. Joggesti og lysløype (1200 m) rundt hele vannet er tilrettelagt.

I bebyggelsen i Glomfjord var Haugvikåga synlig med en del forbygninger langs elveløpet. Det var en grei vannføring i elva denne dagen.

Under oppsummeringen ble det åpnet for å sende inn ytterligere innspill og kommentarer til søknaden. I etterkant av befaringsdagen mottok NVE en oppdatert høringsuttalelse fra kommunen i brev av 10.11.2011. Der opprettholder Meløy kommune sitt vedtak og presiserer at «*Meløy kommune må prioritere å vektlegge sysselsettingen i kommunen og Glomfjord industripark sitt behov for kjølevann etter dagens driftsopplegg for de ulike bedrifter*».

Tilleggsutredninger og tilleggsinformasjon

I sin høringsuttalelse (15.05.2011) mener Glomfjord Grendeutvalg at det bør gjøres en utredning av en ekstern og uavhengig aktør, som f.eks. NIVA, om tilgroings-situasjonen i Lille Glomvatn og behov for minstevannføring (volum) som tiltak som må til for å sikre lokalbefolkningens interesser. NVE merker seg at alt regulert vann som omfattes av reguleringskonsesjonen, slippes ut i Hydrodammen.

Vanntilførselen til Lille Glomvatn via Neverdalsåga er i dag hovedsakelig bestemt av vannuttaket i Hydrodammen som styres av Yara Norge til bruk i industriparken og i Meløy kommunes nye Glomfjord vannverk. NVE har derfor ikke funnet grunn til å pålegge Statkraft en slik utredning alene i forbindelse med søknaden om fornyet reguleringskonsesjon.

Glomfjord Grendeutvalg v/Bjarne Flaas sendte en E-post 10.08.2017 til NVE med bilder av tilgroingen i Lille Glomvatn og hvor det også ble påpekt at saken var fra 2011 og at det nå var ønske om fortløpende i saken slik at tiltak kunne skje i 2018.

NVE innhentet oppdaterte opplysninger om forholdene i Glomfjord Industripark i april – juni 2019. Statkraft har på forespørsel oversendt magasin vannstander for Øvre Glomvatn for perioden 2000-2019, samt 1987 og opplysninger om dagens driftsforhold og samarbeidet med Yara. Meløy kommune opplyste på telefon 11.06.2019, at kommunen fastholdt sine prioriteringer fra deres høringsuttalelser i 2011. Kommunen opplyste samtidig om at det pågikk arbeider med to

oppgraderte høydebasseng og vannuttak for drikkevannsforsyningen i Glomfjord. Nye Glomfjord vannverk sto klar i mai 2020 og ble overlevert i første omgang for ett års prøvedrift. Vannkilden er i dette tilfellet direkte kobling til Glomfjord Industriparks vannledning fra Hydrodammen.

I juni 2019 ble det også opplyst at kommunen var involvert i et prosjekt rundt Lille Glomvatn og ulike problemstillinger der, samt at det var påbegynt prøvetaking av vannet for å få en bedre oversikt over dagens tilstand. I oktober 2020 deltok NVE på et møte i regi av Meløy kommune, hvor også Statkraft, Yara, Statsforvalteren og Glomfjord Grendeutvalg var invitert, hvor status og planer for Lille Glomvatn ble gjennomgått.

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Det følger av naturmangfoldloven § 8, første ledd, at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Naturmangfoldloven § 8 er en konkretisering av og et supplement til forvaltningslovens alminnelige krav om at en sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Søknaden

Søknaden baserte seg på eksisterende kunnskap på søknadstidspunktet og det ble ikke gjort nye oppdaterte undersøkelser for å supplere kunnskapsgrunnlaget i forkant av søknaden.

Vannforvaltningsplanen for Nordland 2016-2021

Regional vannforvaltningsplan for Nordland 2016-2021 ble godkjent i brev fra departementet 04.07.2016. Neverdalsåga og Haukvikåga er ikke satt opp i vedleggene 2 og 3 i departementets godkjenningsbrev. Nedenfor er gitt en oversikt over alle vannforekomster som er berørt i større eller mindre grad av reguleringen av Øvre Glomvatn med klassifisering, miljøpåvirkning, miljømål og foreslåtte tiltak slik det fremgår i Vann-nett (lest 04.02.2021).

Følgende vannforekomster er berørt som følge av konsesjonene gitt i Kronprinsregentens res. av 14.12.1956 og Kgl. Res. av 30.06.1972:

160-784-L: Øvre Glomvatn. SMVF. Miljøpåvirkning; regulert mellom LRV kote 473 og HRV kote 495. Økologisk tilstand god. Miljømål GØP (fungerende akvatisk økosystem). Det er ikke foreslått nye tiltak for å bedre miljøtilstanden. Eksisterende tiltak om fiskeutsetting er vurdert å fungere bra.

160-136-R: Neverdalsåga. SMVF. Miljøpåvirkning; fraføring av vann uten slipp av minstevannføring. Økologisk tilstand moderat. Miljømål MØP (mindre strengt miljømål oppnådd, § 10). Det er ikke foreslått tiltak for å bedre miljøtilstanden.

160-44167-L: Hydrodammen. SMVF. Miljøpåvirkning; oppdemming til drikkevannsforsyning og prosessvann til industri, økt gjennomstrømning. Økologisk tilstand god. Miljømål GØP (fungerende akvatisk økosystem). Det er ikke foreslått tiltak for å bedre miljøtilstanden.

160-168-R: Glomåga med Litlglomvatnet. SMVF. Miljøpåvirkning; Vannuttak og overføring til industri og kommunal vannforsyning. Diffus avrenning fra spredt bebyggelse. Økologisk tilstand

moderat. Miljømål GØP (fungerende akvatisk økosystem). Som tiltak er foreslått problemkartlegging og fjerning av uønska vegetasjon i Lille Glomvann, begge med kommunen som virkemiddeleier.

160-167-R: Bekk til Neverdalsåga. Naturlig. Miljøpåvirkning; ingen. Økologisk tilstand god. Miljømål GØT. Ingen tiltak foreslått.

160-170-R: Bekk fra Tidemannsvatnan. Naturlig. Miljøpåvirkning; diffus avrenning fra spredt bebyggelse. Økologisk tilstand god. Miljømål GØT. Ingen tiltak foreslått.

160-3-R: Haukvikåga. SMVF. Miljøpåvirkning; øvre del av nedbørfeltet overført til Øvre Glomvatn. Diffus avrenning fra tettsted og punktutslipp fra industri og renseanlegg. Økologisk tilstand god. Miljømål GØP (fungerende akvatisk økosystem). Som tiltak er foreslått problemkartlegging og oppfølging av avløpsanlegg.

NVE merker seg at begge vannforekomstene 160-167-R (Bekk til Neverdalsåga) og 160-170-R (Bekk fra Tidemannsvatnan) står oppført som naturlige i vann-nett. I søknaden om fornyelse er det opplyst at et felt på 1,5 km² fra «Tidemannsvatnan» er overført til Hydrodammen. Denne overføringen vil etter NVEs syn medføre at begge vannforekomstene vil få en påvirkning; 160-167-R (Bekk til Neverdalsåga) vil få økt vannføring i den nedre delen, mens 160-170-R (Bekk fra Tidemannsvatnan) vil få fraført vann i øvre del. NVE merker seg også at det ikke er foreslått realistiske tiltak for å bedre miljøtilstanden i noen av vannforekomstene.

Samlet vurdering av kunnskapsgrunnlaget

NVE mener eksisterende kunnskap i søknaden, innkomne høringsuttalelser, søkers kommentarer og tilleggsinformasjon, innspill på befaringen og NVEs søk i miljødatabaser oppfyller kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldlovens § 8, og gir tilstrekkelige opplysninger til at spørsmålet om konsesjon kan vurderes. Likeså anser vi kravene til konsesjonssøknader ifølge vassdragsreguleringsloven § 11 og vannressursloven § 23 å være oppfylt.

NVEs vurdering av konsesjonssøknaden

I det følgende vil NVE drøfte og vurdere ulike forhold ved den omsøkte fornyelsen av reguleringskonsesjonen. Dette danner grunnlaget for NVEs anbefaling av om konsesjon bør innvilges eller ikke, sammen med vurderinger av aktuelle avbøtende tiltak.

I vår vurdering av søknaden legges det størst vekt på temaene som vi mener er viktige for spørsmålet om det skal gis konsesjon. I forbindelse med høringen av søknaden ble det klart at ingen av høringsinstansene er imot en fornyelse av konsesjonen og det kom få innspill på reelle problemer som følge av dagens reguleringskonsesjon. Som avbøtende tiltak fremkommer det imidlertid krav om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen for å sikre noe mer gjennomstrømning i Sollivatnet (som enkelte mener er inne i en eutrofierings/gjengroingsprosess) og at utsettingspålegget om fisk i Øvre Glomvatn må fortsette. Et viktig tema synes også å være vannforsyning til industri (Glomfjord industripark) og drikkevann (Glomfjord vannverk) som ønskes skal bestå som før, både med hensyn på kvantitet og kvalitet.

Etter NVEs mening er de vesentlige temaene i denne saken knyttet til konsekvensene for landskap (minstevannføring), naturmiljø (minstevannføring, biologisk mangfold og fiskebestand i Øvre Glomvatn) og samfunn (friluftsliv og fiske). Ulempene må veies opp mot fortsatt

produksjon av regulerbar kraft. NVE ser også koblingen mellom vannforsyning til industri og drikkevann i Glomfjord tettsted og regulering av Øvre Glomvatn som et viktig og vesentlig tema i forbindelse med konsesjonsfornyelsen.

Andre fagtemaer i søknaden og innspill som ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet eller som angår detaljer, vil bli kort oppsummert.

Alternativer for fornyelse av reguleringskonsesjonen

Det er ikke søkt om andre alternativer til fornyelse av reguleringskonsesjonen for Øvre Glomvatn enn å videreføre eksisterende regulering og overføring slik anlegget fremstår i dag. Det er ikke kommet innspill om alvorlige negative konsekvenser av eksisterende regulering og det er ikke fremmet krav om at reguleringen bør opphøre for fremtiden. NVE vurderer konsekvensen av å ikke fornye reguleringskonsesjonen i første rekke å berøre kraftproduksjonen, men ikke minst vil vannforsyningen til industri og drikkevann i Glomfjord kunne bli negativt berørt. NVE vurderer på denne bakgrunn at det ikke er noen reelle alternativer til den omsøkte fornyelsen.

Kraftproduksjon

I søknaden har Neverdalsåga kraftverk en oppgitt årlig kraftproduksjon på 11,3 GWh, hvorav 7 GWh vinterproduksjon og 4,3 GWh sommerproduksjon. NVEs kraftverksdatabase viser en midlere årsproduksjon på 12,3 GWh for perioden 1981-2010. Med en installert effekt på 2,1 MW er Neverdalsåga kraftverk å regne som et småkraftverk. Fordelen er imidlertid at kraftverket har inntaket i et større reguleringsmagasin og er på den måten bidragsyter inn i det norske systemet med regulerbar vannkraft. Neverdalsåga kraftverk driftes i dag i nært samarbeid med Glomfjord industripark og behovet for vannuttak fra Hydrodammen, noe som medfører at kjøringen av kraftverket ofte må tilpasses andre behov enn kun kraftproduksjon alene. NVE merker seg betydningen av avtalen mellom Statkraft og Yara i forhold til kraftproduksjonen.

Inntekter til kommune og staten

Både staten og Meløy kommune får inntekter som følge av reguleringen av Øvre Glomvatn. I søknaden blir det opplyst at kraftverket betalte kr. 134.841 i eiendomsskatt og kr. 34.430 i konsesjonsavgifter i 2009. Konsesjonsavgiftene for 2018 var kr. 29.310 til staten og kr. 37.535 til Meløy kommune. NVE merker seg at reguleringen og kraftproduksjonen i Neverdalsåga kraftverk bidrar med inntekter til Meløy kommune, noe som vil bestå ved en fornyelse av konsesjonen.

Hydrologi

Hydrologien i vassdragene i området rundt Glomfjord ble endret før den første reguleringskonsesjonen ble gitt i 1956. Norsk Hydro etablerte seg i Glomfjord i 1947 og inngikk tidlig i 1948 en avtale med staten som gav grunnlaget for å sikre seg tilgang til kjølevann til sin industrivirksomhet. I Glomfjordavtalen av 14. januar 1948 § 7 heter det at: «*Hydro har rett til fra de vassdrag som rinner forbi Haugvik og Glomen uten særskilt vederlag å utta det for sin bedrift nødvendige vann, herunder medregnet hva befolkningen i Haugvik trenger til husbruksvann og brannsløking. Den for vannledningen nødvendige grunn tillikemed den nåværende trerørledning stilles vederlagsfritt til Hydros disposisjon med fri adgang til å utføre alle arbeider i forbindelse med vannverkets utførelse, utvidelse og vedlikehold. De magasiner som senere måtte trenge i anledning av vannforsyningen bekostes og utføres av Hydro og skal gjøres så*

rommelige at de er tilstrekkelige til å skaffe også befolkningen i Glomen vann til husbruk og brannsløknng. I den anledning må planene for disse magasiner forelegges staten til godkjennelse».

Det ble tidlig gjennomført en regulering i form av senkning av Øvre Glomvatn (naturlig vst. 491,7 m) med 9,7 meter til kote 482 og overføring av 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt av hensyn til vannforsyningen til en salpeterfabrikk, noe som ble godkjent som et ikke konsesjonspliktig tiltak i brev fra departementet allerede i 1949. Samme år var AS Glomfjord Salpeterfabrikker klar med den første produksjon og eksport av ammoniakk til Herøya i Grenland.

I søknaden bak den utvidete reguleringskonsesjonen gitt i 1972, opplyste Hydro om at behovet for kjølevann hadde økt i takt med økt produksjon i deres bedrifter etter at konsesjon til regulering ble gitt i 1956. Dette behovet hadde de dekket *«ved at det ved utløpet av Øvre Glomvatn er bygget en reguleringsdam med overløpskrone på kote 495,0. I tillegg hertil er vannføringen fra Rebevannene ved enkel grøfting ført over i Hydrodammen»*. Hydro opplyste i den samme søknaden at de hadde vedtatt ytterligere økning av industriproduksjonen (ny salpetersyrefabrikk skulle bygges) og at det dermed ville bli ytterligere behov for mer kjølevann og økt krav til regulering. Dette var tenkt løst ved å etablere et magasinivolum på 22,8 mill. m³ i Øvre Glomvatn. Det ble derfor søkt om å kunne få regulere Øvre Glomvatn mellom HRV kote 495 og LRV kote 473.

Opplysningene om overføringen av Rebevannene til Hydrodammen kommer igjen i avtalen om innløsning av Neverdalsåga kraftverk med tilbehør mellom Norsk Hydro Produksjon AS og Statkraft SF fra 2007, hvor det står følgende i vedlegg 1: *«Disse reguleringsområdene (Rebevattna med 1,26 km² og Tidemannsvatnan 1,50 km²) drenerer ikke vann som benyttes til kraftproduksjon i dag, men kun til vannforsyning. Teknisk utstyr (to tunneler og to sperredammer) i denne delen av vannveien tilhører vannforsyning og skal derfor driftes og eies av YARA»*. NVE får opplyst fra Yara i E-post av 14.06.2019 at dette «overføringsanlegget» ble bygget av Norsk Hydro så langt tilbake som 1965-1967.

NVE har ikke funnet grunn til å gå lengere tilbake i tid, men merker seg at behovet for vannuttak til industriformål i Glomfjord kom tidlig og at det i hovedsak er behovet for kjølevann som har drevet frem de hydrologiske endringene i vassdragene rundt Glomfjord. Alle tiltak som er gjennomført synes å ha vært gjort i medhold av den nevnte Glomfjord-avtalen fra 1948 med unntak av den utvidete senkningen av Øvre Glomvatn som fikk konsesjon i 1972. Regulering til kraftproduksjon synes å ha kommet i andre rekke hele veien. Når det nå søkes om fornyet reguleringskonsesjon forventes ingen endringer i hydrologien sett i forhold til dagens situasjon, som er beskrevet ovenfor. Eventuelle avbøtende tiltak vil bli vurdert mer inngående senere i innstillingen.

Øvre Glomvatn - reguleringsgrenser

Det søkes om fortsatt å kunne regulere Øvre Glomvatn mellom HRV kote 495 og LRV kote 473. Samtidig opplyses det i søknaden om at man i praksis ikke kan senke vannet lavere enn kote 474 på grunn av en fjellterskel. I en oversikt over magasin vannstander og tilsvarende magasin volumer Statkraft Glomfjord selv bruker under dagens manøvrering av Øvre Glomvatn (oversendt NVE i 2019), opereres det med laveste vannstand kote 474,2 ved magasinivolum 0 m³.

En gjennomgang av magasin vannstander for perioden 2000-2018 viser at man aldri har tappet ned til LRV-nivå (kote 473-474,2) i perioden og at vannstander under kote 480 er sjeldne.

NVE har ikke gått tilbake til den opprinnelige søknaden bak reguleringskonsesjonen gitt i 1972, men ut fra det som står referert fra søknaden og hovedstyrets vurdering av søknaden den gang i kgl. res, kan det se ut for at kote 473 ble beregnet på bakgrunn av eksisterende areal- og magasin kurve og kart over magasinet. LRV på kote 473 måtte til for å oppnå et beregnet magasin volum på 22,8 mill. m³ for fremtidig kjølevann til industrien.

Under beskrivelsen av reguleringsarbeidene som måtte til for å kunne utnytte den omsøkte reguleringen, står det følgende i den samme kgl. res.: *«I Øvre Glomvatn må det dessuten graves og sprenges ca. 70 m lang kanal gjennom en terskel som stenger mellom hovedmagasinet og kulpen foran tunnelinntaket»*. NVE tolker dette som at man var klar over at det fantes minst en terskel som måtte jevnes ut før hele reguleringshøyden kunne tas i bruk. Det blir et åpent spørsmål om det er denne omtalte terskelen som likevel ikke ble justert under byggingen av inntaket og som dermed utgjør dagens begrensning på nedtapping til kotenivå 474-474,2, eller om det fantes minst en terskel til som ble oversett den gang. NVE kjenner ikke til når fjellterskelen på kote 474 beskrevet i innværende søknad, ble oppdaget av regulanten.

NVE er opptatt av at det bør være overensstemmelse mellom konsesjonsgitte reguleringsgrenser og det som i praksis er mulig å utnytte. NVE oppfatter det slik at LRV kote 473 ikke vil kunne benyttes under nåværende forhold. Siden det søkes om fornyelse av eksisterende anlegg uten nye inngrep, vil vi derfor anbefale at LRV settes til kote 474,2 ved en fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Flom og skred

Flomregimet i Haugvikåga og Neverdalsåga er i dag svært forskjellig i fra historisk naturtilstand som følge av overføringene til Øvre Glomvatn og Hydrodammen, samt etableringen av Øvre Glomvatn som magasin. Flommene i Haugvikåga og Neverdalsåga gjennom Glomfjord tettsted er redusert i størrelse og hyppighet etter utbyggingen. I deler av disse elvene er det laget flom- og erosjonssikringer. Det forekommer overløpsflommer fra inntaket i Haugvikåga og fra Øvre Glomvatn og Hydrodammen i perioder med mye nedbør og stort tilsig i dag. I et fremtidig klima med økt nedbør kan det bli oftere overløpsflommer. Den videre strategi for vannuttak i Hydrodammen vil til en viss grad bestemme effekten av dette.

Skred og skredfare er ikke kommentert i søknaden om fornyelse og ingen har tatt opp dette som noe problem i området. I forbindelse med et fremtidig varmere og våtere klima for Nordland vil klimautviklingen kunne gi økt hyppighet av skred i bratt terreng som er knyttet til regnskyll/flom og snøfall. Dette gjelder først og fremst jordskred, flomskred, og sørpeskred. NVE har ingen ytterligere kommentarer.

Vanntemperatur og isforhold

Det finnes lite data på vanntemperatur i de berørte vassdragene. I og med at nedbørfeltene til både Haugvikåga og Øvre Glomvatn er påvirket av Glombreen og avsmelting fra denne, antas det at temperaturen i Øvre Glomvatn er lav det meste av året, også om sommeren. Ifølge søknaden antas temperaturen sjeldent å komme over 10 grader i utløpet fra kraftverket og i Hydrodammen. Fraføring av smeltevann i de to vassdragene medfører at restvannføringen om sommeren

nedenfor inntaket i Haugvikåga og Hydrodammen kan være noe høyere i dagens situasjon sammenlignet med uregulert tilstand. Konsekvensen av dette i forhold til Lille Glomvatn blir tatt opp senere i innstillingen.

Ifølge søknaden er isforholdene på Øvre Glomvatn påvirket av reguleringen og det er noe oppsprukket is i reguleringssonen på ettervinteren og våren. Avbøtende tiltak i forhold til dette blir ivaretatt i vilkårene for en eventuell fornyelse av konsesjonen.

Erosjon og sedimenttransport

Ifølge søknaden er det ikke kjent at det har vært noen vesentlige erosjonsproblemer langs Haugvikåga eller Neverdalsåga. I reguleringssonen langs Øvre Glomvatnet er det vasket ut og resedimentert løsmasser slik det er vanlig i høyfjellsmagasiner. NVE merker seg at erosjon ikke har vært oppfattet som noe spesielt problem utover det man normalt må forvente i magasiner med en regulerings høyde tilsvarende Øvre Glomvatn. Ved en eventuell fornyet konsesjon vil utvasking og resedimentering fortsette som under dagens forhold.

Som en følge av at brevannet er fraført elvene i stor grad, antas det at både Haugvikåga og Neverdalsåga er vesentlig mindre farget av bresedimenter i forhold til uregulert tilstand og at dermed også sedimenttransporten er betydelig redusert. Eventuelle konsekvenser av dette er ikke omtalt i søknaden. NVE merker seg forholdene omkring redusert påvirkning av bresedimenter og vil kommentere dette videre i forhold til mulige effekter i Lille Glomvatn senere i innstillingen.

Biologisk mangfold (flora og fauna)

I søknaden oppgis at Meløy kommune ikke er kjent med at det er foretatt noen registreringer av biologisk mangfold i det aktuelle området. De har heller ikke opplysninger om spesielle naturtyper eller rødlistearter. NVE har kontrollert data i Miljødirektoratets Naturbase (2019) og ikke funnet nyere opplysninger der i forhold til biologisk mangfold og naturtyper. NVE vurderer temaet som lite konfliktfylt i forhold til en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Verneinteresser

I søknaden er det ikke opplyst om noen form for verneinteresser i det aktuelle området og ifølge Naturbasen (2019) er det ikke tilkommet noen nyere verneobjekter i nedbørfeltet som er underlagt vernebestemmelser. Nærmeste verneområde er Láhko nasjonalpark som ble opprettet i 2012. Nasjonalparken grenser til nedbørfeltet til Øvre Glomvatn i vest og ble opprettet for «*å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap, naturtyper, arter og geologiske forekomster som er uten tyngre naturinngrep*». NVE merker seg at det finnes verneinteresser rett utenfor influensområdet for reguleringen og at en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen ikke vil komme i konflikt med kjente verneinteresser.

Fisk og ferskvannsbiologi

I Øvre Glomvatnet har det helt siden 1957 vært pålegg om årlige utsettinger av fisk. En undersøkelse i 2000 viste at magasinet hadde en tett men god ørretbestand og at utsettingspålegget syntes å være på et passende nivå. I Lille Glomvatn (Sollivatnet) skal det være selvrekrutterende ørret. Det opplyses at det i hovedsak er lokalbefolkningen som driver fiske

begge steder. For de andre ferskvannslokalitetene synes det ikke å være tilknyttet noen fiskeinteresser.

Gjennom høringsuttalelsene blir det uttrykt ønske om at fiskebestandene må tas vare på i både Øvre Glomvatn og i Sollivatnet. Statsforvalteren mener dagens utsettingspålegg i Øvre Glomvatn fungerer bra og mener det må opprettholdes dersom reguleringskonsesjonen blir fornyet. Det er ikke krav om ytterligere miljøforbedringer i forhold til fisk og ferskvannsbiologi i magasinet og det er ikke satt andre mål i godkjent vannforvaltningsplan enn at dagens utsettingspålegg må videreføres.

Både Statsforvalteren og Glomfjord Grendeutvalg fremhever Sollivatnet som et viktig nærturområde med bl.a. bruksområde fiske i ferskvann. Begge krever slipp av minstevannføring fra Hydrodammen for å øke gjennomstrømningen i Sollivatnet. Statsforvalteren argumenterer bl.a. av hensynet til ørretbestanden og bunndyrproduksjonen, mens Glomfjord Grendeutvalg viser til observert fiskedød i gytebekken; Neverdalsåga. Utover dette er det ikke fremmet andre innspill i forhold til fisk og ferskvannsbiologi.

NVE merker seg kravet om en videreføring av dagens utsettingspålegg i Øvre Glomvatn. Dette vil bli ivaretatt gjennom nye standard naturforvaltningsvilkår som Statsforvalteren vil kunne følge opp. Når det gjelder Sollivatnet, mener NVE at ørretbestanden der kan ha blitt påvirket av vanngjennomstrømningen i innsjøen og at denne påvirkningen startet allerede i 1948 da Hydrodammen ble bygget og en god del av vannet i Neverdalsåga ble tatt ut til industriformål og drikkevann. Opplysningene om fiskebestanden i Sollivatnet er begrenset. Vannet er ikke skilt ut som egen vannforekomst i vannforvaltningsplanen eller i Vann-Nett, men inngår i vannforekomsten Glomåga med Litlglomvatnet. I Vann-Nett er det ikke foreslått realistiske tiltak for å bedre miljøtilstanden i Sollivatnet med tanke på fisk. Det er imidlertid nylig (2021) foreslått tiltak for å fjerne uønska vegetasjon i vannet som man antar vil ha positiv effekt på bunndyr. På denne bakgrunn mener NVE det ikke er grunnlag for å vurdere kravet om minstevannføring i forhold til tema fisk og ferskvannsbiologi. Minstevannføring blir imidlertid tatt opp i forbindelse med avbøtende tiltak og krav senere i innstillingen.

Landskap

Landskap er ikke spesielt omtalt i søknaden. De eksisterende reguleringsanlegg inklusive Neverdalsåga kraftverk, har funnet sin plass i industrilandskapet rundt Glomfjord og har vært en del av forutsetningen for utviklingen i Glomfjord. Ved en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen forventes landskapet å bli som det er i dag.

Gjennom høringen kom det innspill kun i forbindelse med landskapet rundt Sollivatnet. Statsforvalteren anbefaler bl. a. av landskapshensyn at det fastsettes vilkår om slipp av minstevannføring gjennom hele året fra Hydrodammen til Sollivatnet. NVE merker seg at landskap generelt er et lite konfliktfylt tema, men vil ta opp situasjonen i og rundt Sollivatnet senere i innstillingen under krav og avbøtende tiltak.

Kulturminner og kulturlandskap

Ifølge søknaden er det ikke funnet opplysninger om registrerte kulturminner i det aktuelle området. Under høringen av søknaden meddelte Riksantikvaren at de ikke ville gi noen egen uttalelse til fornyelsessaken i denne omgang og minnet samtidig om sektoravgiften som kunne bli

aktuell i dette tilfellet. UiT Tromsø museum, som forvalter kulturminner under vann, opplyste om at eventuelle undersøkelser i Øvre Glomvatn/ Haukvikåga ville bli vurdert etter at en fornyet konsesjon eventuelt er gitt.

NVE har kontrollert opplysningene i kulturminnebasen Askeladden (2019), uten å finne noen nyere oppdatert informasjon om eventuelle fredete objekter som kunne være i konflikt med en fornyet konsesjon. NVE anser dette tema som lite konfliktfylt i forhold til en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Landbruk

I søknaden opplyses det om at det i dag ikke er noe aktivt jordbruk eller skogbruk som berøres av utbyggingen. NVE anser dette tema som lite konfliktfylt i forhold til en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Vannkvalitet, vannforsyning- og resipientinteresser

Som det er redegjort for tidligere i innstillingen, var det opprinnelige formålet med reguleringen av Øvre Glomvatn å sikre vannforsyningen til industrien i Glomfjord etter at Hydro etablerte seg der i 1947. Hydrodammen ble bygd i 1948 og har siden den gang og frem til i dag vært helt sentral for vannforsyningen til industriparken i Glomfjord og den kommunale drikkevannsforsyningen i området. Hydrodammen eies og drives av Yara. I Hydrodammen samles utløpsvannet fra Neverdalsåga kraftverk og avrenningen fra restfeltet til dammen inklusive overføringen fra Tidemannsvatna. Fra dammen har det alltid gått rørledning ned til industriparken. Yara opplyser at de etter sluttbefaringen i 2011 har etablert en ny hovedvannledning fra Hydrodammen ned til Glomfjord I-park, slik at hele industriområdet nå mates via én stor ledning der det er montert inn ny vannmåler. Den nye ledningen ble satt i drift i 2015.

Meløy kommune overtok ansvaret for drikkevannsforsyningen til Glomfjord tettsted fra 01.01.1984 etter avtale mellom kommunen, Norsk Hydro Produksjon A/S og Norsk Hydro A/S datert 05.09.1983. Kommunen overtok drift og vedlikeholdsansvar på eksisterende ledningsnett, som igjen var basert på uttak fra Hydros hovedvannledning den gang fra Hydrodammen, etter egen avtale med Hydro. Meløy kommune opplyser at de fortsatt har avtale med nå Yara om uttak av drikkevann fra deres nye hovedvannledning til industriparken etter at det nye kommunale vannverket med to høydebassenger ble satt i prøvedrift i mai 2020.

Når det gjelder vannuttaket fra Hydrodammen, ble det i høringsuttalelsen fra Yara opplyst at Glomfjord industripark brukte ca. 3800-4200 m³/t. Yara hevder også at de er helt avhengig av reguleringen i Øvre Glomvatn for å ha sikker og stabil tilgang på kjølevann via Hydrodammen. På sluttbefaringen i 2011 opplyste Yaras representant et forbruk på 4200 m³/t. Etter at den nye hovedvannledningen ble satt i drift i 2015 med ny vannmåler, opplyses det fra Yara at vannuttaket fra Hydrodammen nå (2019) ligger på 4200-4500 m³/t. Til sammenligning ble det i søknaden bak reguleringskonsesjonen fra 1972 anslått et fremtidig behov av kjølevann for industribedriftene i Glomfjord på ca. 39,5 mill. m³ pr. år. Dette tilsvarer ca. 4500 m³/t eller 1,25 m³/s og er på samme nivå som dagens uttak fra Hydrodammen.

I søknaden blir det opplyst at vannkvaliteten på vannet fra Hydrodammen karakteriseres som god da nedbørsfeltene ligger høyt til fjells og temperaturen er lav. Mattilsynet er klar i sin

høringsuttalelse at de ikke har noen innvendinger til en fornyelse av konsesjonen såfremt Meløy kommune som er eier av Glomfjord vannverk, gir aksept for en fornyet konsesjon. De påpeker likevel at det ikke må gjøres endringer i avtaler omkring nåværende vannforsyning som vil kunne få «noen negativ betydning for vannets kjemiske, fysiske eller bakteriologiske kvalitet, eller at det virker negativt inn på vannverkets leveringsikkerhet (til enhver tid godt nok vann i nok mengder til vanlig drift og beredskap)». Som eksempel på endringer fremhever de avtaler om utsetting av kultivert laksefisk i regulerte vassdrag og avtaler som berører vannforsyningen til settefiskanlegget til Marine Harvest Norway AS i Glomfjord.

NVE merker seg at sammenhengen mellom regulering av Øvre Glomvatn og behovet for vannuttak til industri og kommunal vannforsyning i Glomfjord, som ble etablert allerede før den første reguleringskonsesjonen ble gitt i 1956, fortsatt er svært viktig. En fortsatt regulering av Øvre Glomvatn er minst like nødvendig for vannforsyningen til Glomfjord via Hydrodammen som for kraftproduksjon i Neverdalsåga kraftverk. Yaras rett til vannuttak fra reguleringen av Øvre Glomvatn via Hydrodammen som de selv eier, både i form av utløpsvann fra kraftverket og via en forbitappingsventil på tilløpsrøret til kraftverket til bruk i spesielle situasjoner, er regulert i en privatrettslig avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft SF/Statkraft Energi AS av 14.06.2007. Meløy kommune har igjen en egen avtale med Yara om uttak av drikkevann fra Yaras hovedvannledning. NVE mener dette forholdet er et svært viktig tema for en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Brukerinteresser/ friluftsliv

Ifølge søknaden er de viktigste brukerinteressene knyttet til friluftsliv i området og spesielt Øvre Glomvatn. Det opplyses om at Glomfjord Røde Kors merker trygge skiløyper over vannet vinterstid og at det sommerstid foregår en del fritidsfiske i regi av lokalbefolkningen. Fra Glomfjord tettsted er det bygget en stolheis opp til et platå nedenfor inntaket i Haugvikåga. Stolheisen nyttes av lokalbefolkningen både sommer og vinter og gir tilgang til de villmarkspregete fjell- og breområdene vest og nord for Øvre Glomvatn.

Gjennom høringsuttalelsene trekkes Sollivatnet (nedre Glomvatn) frem som et område tilrettelagt for friluftsliv. Statsforvalteren fremhever Sollivatnet som et viktig nærturområde med bruksområde fiske i ferskvann, lek og allsidige aktiviteter. På sluttbefaringen ble det opplyst at det er tilrettelagt joggesti og lysløype (1200 m) rundt hele vannet, samt at utløpsenden av vannet brukes til bading om sommeren. Vannet er et viktig rekreasjonsområde for lokalbefolkningen. I denne sammenheng er det fremmet krav om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen som tiltak mot økende tilgroing og autrofiering av vannet. Dette vil bli tatt opp senere i innstillingen.

NVE merker seg at det er noe friluftsliv-aktivitet i området uten at reguleringen av Øvre Glomvatn synes å begrense dette i vesentlig grad. NVE vurderer tema friluftsliv til å ha liten betydning for konsesjonsspørsmålet.

Samiske interesser/ reindrift

Området reguleringen berører tilhører Saltfjellet reinbeitedistrikt. Ifølge søknaden har området vært lite brukt de senere år og det er ikke avmerket noen anlegg eller trekkleder knyttet til tamreindrift på reindriftingsforvaltningens kart. NVE har også sett nærmere på det offisielle informasjonskartet (Kilden.nibio.no) som reindriften bruker og hvor det i tillegg til organisering i områder og distrikter, blant annet tegnes inn detaljer rundt gjerder og anlegg, flytting/samling og

de ulike årstidsbeiter for å synliggjøre arealbruken. På gjeldende kart i 2019 er reguleringsområdet markert som vår, sommer og delvis høst-beite for tamrein, mens det fortsatt ikke er avmerket noen anlegg eller trekk/flyttleder.

Sametinget hadde ingen merknader til en fornyelse i sin høringsuttalelse. NVE vurderer samiske interesser/ reindrift som lite konfliktfylt i forhold til en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Samfunnsmessige virkninger

De positive samfunnsmessige virkninger i form av eiendomsskatt og konsesjonsavgifter til kommune og stat som følge av kraftproduksjonen er omtalt tidligere i innstillingen. NVE mener også det er viktig å trekke frem vannforsyningen til industrien i Glomfjord og den kommunale vannforsyningen i området som et viktig samfunnsgode som følge av reguleringen. Historisk sett er tettstedet Glomfjord i stor grad bygd opp og utviklet med basis i reguleringen av Øvre Glomvatn. Glomfjords avhengighet av stabil vannforsyning gjennom hele året i dagens situasjon og i tiden fremover er etter NVEs oppfatning et viktig tema i en eventuell konsesjonsfornyelse.

Avbøtende tiltak og krav

I søknaden foreslås det ingen nye avbøtende tiltak, inkludert minstevannføringer, utover de tiltak som lå i konsesjonene til Norsk Hydro A/S fra 1956 og 1972. Gjennom høringen av søknaden er det kommet få innspill på reelle problemer som følge av dagens reguleringskonsesjon. Som avbøtende tiltak fremkommer det imidlertid krav om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen for å sikre noe mer gjennomstrømning i Sollivatnet og krav om at utsetningspålegget om fisk i Øvre Glomvatn må fortsette. NVE har vurdert strekningen Hydrodammen – Sollivatnet – utløp sjøen til å ligge utenfor influensområdet for en fornyelse av reguleringskonsesjonen for kraftproduksjon. Vi har likevel valgt å kommentere kravet om slipp av minstevannføring som en del av historien bak sammenhengen mellom vannuttak til industri og drikkevann i Glomfjord og kraftproduksjon. Nedenfor er kravene gjennomgått og vurdert.

Minstevannføring fra Hydrodammen

Det kom inn 2 krav om slipp av minstevannføring, begge ved slipp fra Hydrodammen til Sollivatnet (lille Glomvatn). Statsforvalteren anbefaler at det fastsettes vilkår om slipp av minstevannføring gjennom hele året til Sollivatnet (som de mener er et viktig nærtrområde) av landskaps hensyn og av hensynet til ørretbestanden og bunndyrproduksjonen. Glomfjord Grendeutvalg ønsker minstevannføring for å øke gjennomstrømningen i Sollivatnet med bakgrunn i at vannet er et mye brukt rekreasjonssted for lokalbefolkningen og at man ser at vannet har blitt eutrofiert med misfarging, er i ferd med å gro igjen og at det er observert fiskedød i gytebekken Neverdalsåga.

NVE vurderer kravet slik at hensikten med slipp av minstevannføring fra Hydrodammen skal bidra til økt gjennomstrømning i Sollivatnet for å rette opp en uønsket utvikling og tilstand i vannforekomsten. Det synes å være tilgroings situasjonen i Sollivatnet som det er mest fokus på å få gjort noe med. NVE mottok en oppdatert bildeserie om tilgroings situasjonen fra Grendeutvalget i 2017 og fikk også en oppdatert status på et møte i oktober 2020. NVE har forsøkt å oppsummere foreliggende informasjon om systemet omkring Hydrodammen, Neverdalsåga og Sollivatnet for å se på den historiske utviklingen.

Før reguleringen av Øvre Glomvatn gikk mest sannsynlig det meste av avløpet ut i Neverdalsåga og videre gjennom Sollivatnet og ut i havet. Etter at Hydrodammen ble bygget i 1948, ble det fraført vann fra Neverdalsåga og gjennomstrømningen i Sollivatnet ble mindre. Med økende regulering i Øvre Glomvatn og økende vannuttak fra Hydrodammen, har det mest sannsynlig blitt stadig mindre overløpsvann fra Hydrodammen til Neverdalsåga og dermed mindre gjennomstrømning i Sollivatnet. I søknaden opplyses det om at det periodevis slippes litt vann fra Hydrodammen gjennom et rør/ventil og at dette er en frivillig ordning som Hydro har innført. Yara skriver i sin høringsuttalelse at *«Det er i store deler av året vannføring i alle omtalte bekker/elver. I perioder med lav vannstand kan det imidlertid være vanskelig å opprettholde vannføringen fordi det er ønskelig å magasinere så mye vann som mulig»*. Grendeutvalget påpeker i sin uttalelse at kjøringen av kraftverket de siste årene har vært mer balansert mot vannforbruket i industriparken, noe som medfører at det ikke er noen vanngjennomstrømning i Sollivatnet i det hele tatt store deler av året. På forespørsel får NVE opplyst fra Yara at det finnes daglige målinger av vannstanden i Hydrodammen på hverdager. Dette gjør at man kan dokumentere målinger med overløp tilbake i tid, men at det er umulig å beregne volum og varighet av overløpene siden man bare har en øyeblikksmåling en gang pr. virkedag. I den samme forespørsel beskriver Yara følgende omkring vannslipp fra Hydrodammen: *«Norsk Hydro og Yara har tilpasset vann forbi Hydrodammen slik at dette stort sett har vært i de perioder da tilsiget til Hydrodammen har vært større enn forbruk av kjølevann fra Hydrodammen, dvs. perioder med tilsig over 4500 m³/h. I gitte perioder med høy vannstand på Øvre Glomvann har Norsk Hydro/Yara og senere Statkraft også kjørt Neverdalsåga kraftstasjon på fullt for å minske vanntap over dam Øvre Glomvann som da ikke vil gi kraftproduksjon i Neverdalsåga kraftstasjon. Dette betyr at det spesielt vinterstid ikke har vært sluppet vann forbi Hydrodammen, dette har vært etablert praksis uten at dette har medført klager fra andre»*.

NVE tolker situasjonen slik at det i dag ikke er etablert noen fast praksis omkring vannslipp fra Hydrodammen. Det synes å være perioder med mye tilsig som man ikke har kunnet magasinere eller utnytte til kjølevann og kommunal vannforsyning, som har gitt grunnlag for vannslipp/overløp fra Hydrodammen. I normale og tørre perioder har det trolig vært lite bidrag med vann fra Hydrodammen til Sollivatnet. Det er sannsynlig at kontrollen med styringen av kraftproduksjon og uttak av vann har blitt lettere å regulere med tiden og at dette også gradvis har medført stadig mindre tilsig til Sollivatnet via Neverdalsåga.

Sollivatnet har også gjennomgått en utvikling uavhengig av tilsiget fra Hydrodammen og Neverdalsåga. Fra å være en naturlig utvidelse og gjennomstrømningsinnsjø i Neverdalsåga uten noen påvirkninger, er det bl.a. bygget en terskel med bjelkestengsel i utløpet, noe som gjør at vannstanden kan reguleres. På sluttbefaringen var det ingen som hadde oversikt over administrasjon og oppfølging av dette tiltaket. På møtet i oktober 2020 ble det imidlertid opplyst at tiltaket trolig ble etablert i sin tid for å kunne regulere flomvannstander i forhold til å hindre vanninntrenging i kjellere i bebyggelsen rundt vannet. På samme befaring ble det opplyst at det i 1986-87 ble fylt ut et område i vannet for plassering av kulturhus, videregående skole og idrettsbane. Samtidig ble elveløpet (Neverdalsåga) lagt om slik at effekten av gjennomstrømning i vannet ble mindre. I nyere tid er det også tilrettelagt sti og lysløype rundt vannet, noe som også kan ha medført påvirkninger på vannforekomsten utover den naturlige utviklingen.

NVE merker seg at det er flere forhold omkring Sollivatnet som kan ha hatt betydning for dagens tilstand, hvorav økt tilgroing synes å være det som opptar høringspartene mest. Redusert

gjennomstrømning, redusert innsjøareal pga. utfylling, bygging av utløpsterskel og endring av Neverdalsågas innløpsområde, er alle fysiske inngrep som kan påvirke plantesamfunn i og rundt innsjøen i en annen retning enn ved naturlig utvikling. Redusert vanngjennomstrømning kan i tillegg endre vannkvaliteten i forhold til temperatur, vannkjemi, sedimenttransport/sedimentasjon og resipientkapasitet i forhold til avrenning fra restfeltet nedstrøms Hydrodammen og rundt selve innsjøen. Dette sammen med en mulig effekt av klima med mildere vintre og lengere vekstsesonger, viser at det er mange faktorer som kan ha ført til den påståtte økte tilgroingen i Sollivatnet.

Kravet om slipp av minstevannføring er knyttet til dagens tilstand i Sollivatnet, som Meløy kommune nå er i gang med å undersøke nærmere, blant annet gjennom oppstart av vannprøvetaking i 2019. Det er nå nylig (2021) også lagt inn tiltak i Vann-nett om fjerning av uønska vegetasjon i vannet uavhengig av kravet om minstevannføring. I kravet er det ikke angitt noen størrelse (volum) på minstevannføringen, men hensikten skal være å øke gjennomstrømningen i innsjøen. NVE mener det er vanskelig å foreslå et bestemt vannslipp så lenge man ikke har en god oversikt over om økt gjennomstrømning vil være et godt og fungerende tiltak. Vi mener det må gjøres mer undersøkelser i Sollivatnet for å kartlegge dagens situasjon og årsaksforhold og gjennom det arbeidet foreslå avbøtende tiltak som kan bedre på en uønsket situasjon. Vannslipp fra Hydrodammen kan være et av flere avbøtende tiltak i en slik sammenheng. Volum og dynamikk for et eventuelt vannslipp må imidlertid vurderes etter den hensikt og virkning det skal ha.

Dersom det eventuelt skulle pålegges et fast vannslipp fra Hydrodammen som et avbøtende tiltak, er det naturlig å stille spørsmål om hvem som skal være ansvarlig for utførelsen og hvor et slikt vilkår skal plasseres i forhold til konsesjoner og avtaler. Statkraft sier i sine kommentarer til kravet om minstevannføring at de *«ikke finner det hensiktsmessig å kommentere ønsket om vannslipp fra Hydrodammen via Neverdalsåga til Sollivatnet ettersom dette ikke omfattes av deres omsøkte reguleringskonsesjon. Sollivannet ligger nedstrøms Neverdalsåga kraftverk, og vannføringen her er betinget av vann fra Hydrodammen som reguleres via industriparkens forbruk og kommunens uttak av drikkevann. En egen avtale mellom Statkraft og Norsk Hydro regulerer forhold knyttet til sikring av vannforsyning til Hydrodammen»*. På spørsmål fra NVE om det er mulig å slippe minstevannføring fra Hydrodammen med dagens konstruksjoner og infrastruktur, svarer Yara følgende: *«Det er montert et tapperør i dam Hydrodammen slik at dette er mulig. Dette er en manuell ventil som må opereres inne i damfoten. Fra Glomfjord I-parks side er det lite ønskelig med krav om minstevannføring i Neverdalsåga, men dersom dette skulle komme som krav ser vi for oss at dette bør gjelde kun i perioden mai – oktober. På vinteren er adkomsten opp til Hydrodammen begrenset og må da utføres med snøscooter»*.

NVE merker seg at Statkraft mener at et eventuelt krav om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen ikke vil omfattes av reguleringskonsesjonen som er søkt fornyet. NVE mener også at dette i prinsippet er rett, i og med at opprinnelig reguleringskonsesjon er utløpt og at Statkraft har innløst anlegget for kraftproduksjon fra Yara. Utløpsvannet fra kraftverket slippes ut i Hydrodammen som eies av Yara, og er således ikke fraført den delen av Neverdalsåga hvor det er krav om vannslipp og minstevannføring. Ifølge Yara har de i dag ingen egen konsesjon på vannuttak fra Øvre Glomvatn eller Hydrodammen, men at deres rett til vannuttak er regulert i en privatrettslig avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft SF/Statkraft Energi AS datert 14.06.2007. Slik NVE ser det er Yaras vannuttak i dag basert på et anlegg uten konsesjon

(Hydrodammen er konsesjonsfri) og som dermed ikke har egne vilkår for driften. Et eventuelt pålegg om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen burde vært knyttet opp mot en eventuell konsesjon for vannuttak.

Dersom det skulle pålegges vilkår om slipp av minstevannføring i en fornyet reguleringskonsesjon, måtte slippet foregå fra konsesjonshavers anlegg, dvs. fra dam Øvre Glomvatn. Dette vannet ville da gått til Hydrodammen som eies og styres av Yara og som da måtte forestå den praktiske gjennomføringen av tiltaket. Konsesjonsmyndigheten har ikke anledning til å sette et vilkår som pålegger andre enn konsesjonshaver et rettskraftig ansvar for oppfølging av vilkåret. NVE mener derfor at dagens interessenter i forhold til vannuttaket, dvs. Yara og Meløy kommune, sammen må vurdere om de kan komme til en ordning med slipp av vann fra Hydrodammen som eventuelt vil kunne bedre den uønskede tilstanden i Sollivatnet. Dette bør gjøres etter at undersøkelser omkrig dagens tilstand i Sollivatnet peker på minstevannføring eller en minste vanngjennomstrømning som et avbøtende tiltak med ønsket effekt. Slik situasjonen er i dag kan avrenningen fra det uregulerte restfeltet til Neverdalsåga mellom Øvre Glomvatn og innløpet til Sollivatnet gi grunnlag for en årlig gjennomstrømning i Sollivatnet dersom det ikke blir brukt til industriformål eller kommunal drikkevannsforsyning. NVE vil på denne bakgrunn ikke anbefale vilkår om slipp av minstevannføring ved en eventuell fornyelse av reguleringskonsesjonen for Øvre Glomvatn.

Opprettholde fiskebestanden (utsettingspålegget) i Øvre Glomvatn

Vilkåret om konsesjonshavers plikt til å sette ut fisk i Øvre Glomvatn ble tatt inn allerede i den første reguleringskonsesjonen av 14.12.1956 og gjentatt i konsesjonen fra 30.06.1972.

Utsettingspålegget er fulgt opp og en undersøkelse i 2000 viste at magasinet hadde en tett men god ørretbestand og at utsettingspålegget syntes å være på et passende nivå. I Vann-Nett og godkjent vannforvaltningsplan for 2016-2021, har Øvre Glomvatn fått god økologisk tilstand, miljømålet GØP (fungerende akvatisk økosystem) og det er ikke foreslått nye tiltak for å bedre miljøtilstanden, trolig fordi eksisterende tiltak om fiskeutsetting er vurdert å fungere bra.

Det er Statsforvalteren som mener at nåværende vilkår om utsetting av ørret i Øvre Glomvatnet må videreføres. Statkraft kommenterer dette ved å henvise til en eventuell innføring av standardvilkår ved en fornyelse av konsesjonen som vil gi hjemmel for å kunne pålegge ulike miljøtiltak, inklusive fiskeutsetting.

NVE vurderer kravet om en videreføring av dagens gjeldende utsettingspålegg som uproblematisk. Ved innføringen av standard naturforvaltningsvilkår vil Statsforvalteren få hjemmel til å vurdere videre behov for eventuell fiskeutsetting og forvaltning av fiskebestanden i Øvre Glomvatn.

NVEs anbefaling

Departementet godkjente i brev av 28.02.1949 at tidligere gjennomførte regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga ved senkning 9,7 m og overføring av deler av Haugvikågas nedbørfelt til dette vannet av hensyn til vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabrikk, ikke var konsesjonspliktig. Ved Kronprinsregentens resolusjon av 14.12.1956 fikk Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab konsesjon til regulering av Øvre Glomvatn og overføring av Haugvikåga fordi fallet mellom Øvre Glomvatn og Hydrodammen skulle nyttes til kraftproduksjon i Neverdalsåga kraftverk. Ved Kongelig resolusjon av 30.06.1972 fikk Norsk Hydro A/S tillatelse

til å foreta ytterligere regulering av Øvre Glomvatn. Den utvidete reguleringens primære funksjon var fortsatt å sikre vannforsyningen til Glomfjord Salpeterfabriker. Begge reguleringskonsesjonene ble gitt med varighet 50 år fra 12.10.1955. Statkraft SF innløste den 1.07.2007 Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg fra Norsk Hydro Produksjon AS. OED ga i brev av 01.11.2007 Statkraft Energi AS tillatelse til å tre inn i Norsk Hydros midlertidige tillatelse til fortsatt regulering av Øvre Glomvatn mm på de samme vilkår som i konsesjonene fra 1956 og 1972, inntil søknad om ny konsesjon er ferdigbehandlet.

Statkraft Energi AS ønsker fortsatt å opprettholde reguleringen og overføringen samt driften av Neverdalsåga kraftverk og søker om ny konsesjon på uavgrenset tid. Det er ikke søkt om noen opprusting eller utvidelse, kun en videreføring av eksisterende anlegg.

NVE har i dette tilfellet ikke funnet negative miljøkonsekvenser så alvorlig at reguleringskonsesjonen for videre kraftproduksjon ikke kan fornyes. Historisk sett ble reguleringen etablert av Norsk Hydro med bakgrunn i behovet for industrivann og drikkevannsforsyning til tettstedet Glomfjord. Utnyttelsen av reguleringen til kraftproduksjon kom senere og er nå innløst av Statkraft som en separat virksomhet. Dagens behov for industrivann og drikkevannsforsyning er regulert gjennom en privatrettslig avtale mellom Yara Norge AS og Statkraft SF/Statkraft Energi AS av 14.06.2007. Avtalen forutsetter at Øvre Glomvatn kan reguleres og bidra med regulert vann hele året. Meløy kommune vektlegger sysselsettingen i kommunen og Glomfjord industripark sitt behov for kjølevann etter dagens driftsopplegg for de ulike bedrifter og går inn for en fornyelse av reguleringskonsesjonen. Meløy kommune har også avtale med Yara om uttak av drikkevann til sine anlegg for vannforsyning til Glomfjord-samfunnet. NVE vurderer på denne bakgrunn at en fornyelse av reguleringskonsesjonen vil være svært samfunnsnyttig også på andre måter enn for ren kraftproduksjon.

NVE har mottatt resultater av innmåling av Øvre Glomvatn basert på nytt høydesystem NN2000 og anbefaler at HRV og LRV justeres tilsvarende. NVE anbefaler også at det tas hensyn til dagens praktiske mulige utnyttelse av magasinet til kraftproduksjon ved at LRV justeres fra kote 473 til kote 474,28.

Etter en samlet vurdering av søknaden, innkomne uttalelser, innhentet tilleggsinformasjon og befaring i området, mener NVE at fordelene med videre drift av reguleringsanleggene er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilkårene etter vassdragsreguleringsloven § 5 er oppfylt.

NVE anbefaler at det gis konsesjon for regulering av Øvre Glomvatn og overføring av 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt til dette vannet. Dette innebærer at Øvre Glomvatn kan reguleres mellom HRV kote 495,08 og LRV kote 474,28. Vi anbefaler at reguleringskonsesjonen gis med et moderne standard vilkårssett. NVE anbefaler også at det gis konsesjon for videre drift av Neverdalsåga kraftverk som en integrert del av reguleringskonsesjonen og at tilsyn og oppfølging av kraftverket gjøres innenfor denne.

Ettersom saken gjelder fornyelse av konsesjon uten endring av energiproduksjonen, vil det ikke være nødvendig med avklaringer for kraftlinjer eller kabler. Neverdalsåga kraftverk må likevel ha fornyet konsesjon for de elektriske anleggene etter energiloven (se øvrige merknader).

Reguleringen av Øvre Glomvatn og driften av Neverdalsåga kraftverk har i tiden etter at reguleringskonsesjonene utløp, vært drevet i henhold til midlertidig tillatelse fra OED av 01.11.2007 på de samme vilkår gitt i de tidligere reguleringskonsesjoner. NVE anbefaler at en eventuell ny reguleringskonsesjon med nye vilkår skal gjelde fra konsesjonstidspunkt.

Merknader til nye konsesjonsvilkår

Generelt

NVE foreslår at gjeldende konsesjonsvilkår generelt sett oppdateres i tråd med dagens standardvilkår. Dette betyr at ordlyden i mange av vilkårene endres og suppleres, men også innføring av enkelte nye vilkår og fjerning av vilkår som ikke lenger er relevante.

De to reguleringskonsesjonene for Øvre Glomvatn og overføringen fra Haugvikåga har i dag to separate vilkårssett. Tabellen nedenfor viser en oversikt over postene i de gjeldende vilkårssett og sammenhengen mellom postene i et nytt standard vilkårssett. NVE anbefaler at fornyet konsesjon gis med ett vilkårssett.

Krp.reg.res. 14.12.1956	1	2	3	4	-	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kgl.res. 30.06.1972	1	-	2	3	4	-	5	6	-	7	8	-	17	-
Nye vilkår	1	Ikke relevant	2	4	5	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant	8	Ikke relevant

Krp.reg.res. 14.12.1956	14	15	16	17	18	19	20	21	22	-	-	-	-	
Kgl.res. 30.06.1972	10, 14	11	12	13	15	-	-	-	16	9	14	18	19	
Nye vilkår	7	14	15	3	20	Ikke relevant	20	Ikke relevant	21	Ikke relevant	6, 9	11	16	10, 12, 13, 17, 18, 19

Kommentarer til de enkelte postene i det nye foreslåtte vilkårssettet:

Post 1. Konsesjonstid og revisjon

I de opprinnelige konsesjonene fra 14.12.1956 og 30.06.1972 ble konsesjonstiden satt til 50 år fra 12. oktober 1955 og var således i samsvar med leieavtalen mellom staten og Norsk Hydro AS. Det var ikke vilkår om revisjonsadgang. Ved fornyelse av reguleringskonsesjoner er hovedregelen at konsesjonen gis på ubegrenset tid, mens revisjonstiden settes til 30 år i tråd med vassdragsreguleringslovens § 8.

Post 2. Konsesjonsavgifter

Konsesjonsavgiftssatsene vedtatt ved Krp.reg. res. av 14.12.1956 ble satt til kr. 1,00 pr. nat.hk. til staten og kr. 1,00 pr. nat.hk. til kommuner. Disse er sist indeksjustert til kr 14,11 for staten (pr. 01.01.2018) og kr 14,50 for kommuner (pr. 01.01.2019).

Konsesjonsavgiftssatsene vedtatt ved Kgl. res. av 30.06.1972 ble satt til kr. 1,00 pr. nat.hk. til staten og kr. 4,00 pr. nat.hk. til kommuner. Disse er sist indeksjustert til kr. 7,23 for staten (pr. 01.01.2018) og kr 29,73 for kommuner (pr. 01.01.2019).

Ved fornyelse av reguleringskonsesjoner er utgangspunktet et nytt moderne standard vilkårssett. Gjeldende satser for nye konsesjoner er kr 8 pr nat.hk. til staten og kr 24 pr nat.hk. til kommuner.

Om avgiftssatsene i konsesjonene som fornyes er høyere enn standard er praksis å videreføre satsene. Om avgiftssatsene er lavere enn standard forhøyes disse til standardsatser.

I dette tilfellet er det to konsesjoner som skal fornyes og bli én konsesjon.

Ved fastsettelse av avgiftssatsen har vi tatt hensyn til både de tidligere satsenes størrelse og antall nat.hk. i de to konsesjonene. Vi har justert opp avgiftssatsene som er lavere enn dagens standard til gjeldende satser og videreført de som er høyere enn standard før vi har regnet ut størrelsen på konsesjonsavgiften pr konsesjon. Vi har så regnet ut samlet beløp for konsesjonsavgiftene og delt på totalt antall nat.hk. Da har vi fått en vektet sats for stat på kr 12,67 og for kommuner kr 25,35.

Indeksjustering av avgiftssatser skjer etter de til enhver tid gjeldende regler.

I tråd med moderne standardvilkår foreslår vi å ta med bestemmelse om at avgiftene skal avsettes til et kommunalt fond.

Post 3. Konsesjonskraft

Konsesjonene fra 1956 og 1972 hadde vilkår om konsesjonskraft i henholdsvis postene 17 og 13. Disse erstattes nå av post 3 hvor teksten foreslås oppdatert i tråd med moderne standardvilkår.

Ifølge de gjeldende vilkårene for konsesjonen gitt 30.06.1972 kan pålegget om konsesjonskraft tas opp til ny vurdering etter 30 år. NVE anbefaler at man innfører bestemmelse om 20 år i tråd med moderne standardvilkår. Det samme følger av vregl. § 22 og vannfallrettighetsloven § 19. NVE vil i tillegg foreslå å beholde bestemmelsen om at oppsagt kraft ikke senere kan forlanges avgitt.

Bestemmelsene om hvordan prisen på konsesjonskraft fastsettes, er nå i tråd med moderne standardvilkår og erstatter følgende ordlyd i bestemmelsen fra konsesjonen fra 14.12.1956:

«Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene deri innbefattet 6 pst. rente av anleggskapitalen med tillegg av 20 pst. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold».

I konsesjonen fra 30.06.1972 er følgende ordlyd erstattet:

«Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den

kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet- om prisen avgjøres av vedkommende departement».

Post 4. Kontroll med betaling av avgift mv.

Vilkåret har ny tekst og erstatter postene 4 og 3 i vilkårene fra henholdsvis 1954 og 1972.

Post 5. Byggefrister

Vilkåret har ny tekst og erstatter post 4 i vilkårene fra 1972. Konesjonen fra 1956 hadde ikke vilkår om byggefrister da reguleringsanleggene allerede var bygd.

Post 6. Konesjonærens ansvar ved anlegg/drift

I de gjeldende konesjoner var vilkåret i dagens post 6 en del av vilkårsteksten i post 14 i konesjonen fra 1972. Hovedinnholdet i posten er beholdt, men språket er modernisert. Konesjonen fra 1956 hadde ikke vilkår om dette tema.

Post 7. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

I de gjeldende konesjoner var deler av vilkåret i dagens post 7 en del av vilkårsteksten i post 14 i konesjonen fra 1956 og i postene 10 og 14 i konesjonen fra 1972. Myndighet for godkjenning av planer og tilsyn foreslås lagt til NVE, istedenfor til «vedkommende departement», i tråd med moderne standardvilkår. Vi foreslår å ta inn bestemmelser om kommunens rett til å uttale seg om anleggsveier, massetak og overskuddsmasser, om plikt for konesjonær til å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder, om konesjonærens plikt til opprydding, om at hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til nytte for allmennheten, og om at NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring etter denne posten.

Post 8. Naturforvaltning

Denne posten omhandler standard naturforvaltningsvilkår som innføres i alle fornyelser av eldre konesjonsvilkår. I pkt. I a, er influensområdet satt til Øvre Glomvatn.

Innholdet i postene 12 og 17 fra de gamle vilkårene vil inngå i det nye naturforvaltningsvilkåret:

Kpr. reg. res. av 14.12.1956 post 12: «Til fremme av fisket i det område som berøres av reguleringen og overføringen plikter konesjonæren årlig å sette ut yngel og/eller settefisk av aure og røye etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Dersom departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i det regulerte område, plikter konesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser».

Kgl. Res. av 30.06.1972 post 17: «Konesjonæren tilpliktes å drive utsetting av ensomrig eller flerårig settefisk i det antall, av den art og på den tid og sted Landbruksdepartementet bestemmer. Dersom Departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i det regulerte område, plikter konesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelsene. Dersom det skulle opptre uforutsette ting vedrørende fisket som skyldes reguleringen og som ikke dekkes av stilte konesjonsbetingelser, tilplikter konesjonæren å bekoste andre tiltak til fremme av fisket, såfremt omkostningene med tiltakene står i et rimelig forhold til hva som derved kan innvinnes».

Post 9. Automatisk fredete kulturminner

I tråd med moderne standardvilkår foreslås å innføre vilkår om automatisk fredete kulturminner. Konsesjonen fra 1956 har ikke vilkår om kulturminner fra før. Konsesjonen fra 1972 hadde følgende vilkår om kulturminner i post 14: «*Konsesjonæren skal videre i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses*». Innholdet videreføres i det nye moderne standardvilkåret.

Ved fornyelse av konsesjoner er det innført vilkår om innbetaling av engangsbeløp til kulturminnevern i vassdrag (sektoravgift). NVE anbefaler at regulanten pålegges sektoravgift for magasinkapasiteten gitt ved reguleringen i 1956 som ble utført uten kulturminnevilkår, samt for magasinkapasiteten som følge av oppdemmingen av Øvre Glomvatn fra kote 491,7 til kote 495, som ble gjennomført før konsesjon med kulturminnevilkår i 1972, ble gitt. Det anbefales dermed pålegg om sektoravgift for magasinet mellom kote 495 og 482 etter høydesystem NN1954.

Post 10. Forurensning

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om forurensning som anbefales tatt inn.

Post 11. Veier, ferdsel mv.

Standardvilkårets post 11 om veier, ferdsel mv. anbefales tatt inn og vil også erstatte post 18 fra de gamle vilkårene:

Kgl. res. av 30.06.1972 post 18: «*Konsesjonæren plikter etter skjønnets nærmere bestemmelse å legge om stier ved vatnet der de demmes ned samt å anlegge båtoppbygg for båter som er i bruk på vatnet*».

Post 12. Terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring

Post 12 er et nytt vilkår som anbefales tatt inn og som gir hjemmel til at NVE kan pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger mv. for å redusere skadevirkninger, samt pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider i forhold til erosjonsskader, ras og oversvømmelser mv.

Post 13. Rydding av reguleringssonen

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om rydding av reguleringssonen som anbefales tatt inn.

Post 14. Manøvreringsreglement

Både Krp.reg. res. av 14.12.1956 og Kgl. res. av 30.06.1972 hadde eget vilkår, henholdsvis post 15 og 11, med henvisning til et manøvreringsreglement. Det er utarbeidet forslag til et nytt manøvreringsreglement, hvor innholdet er kommentert i et eget avsnitt senere i innstillingen.

Post 15. Hydrologiske observasjoner

Deler av post 16 og post 12 i vilkårene gitt i konsesjonene fra henholdsvis 1956 og 1972 omhandler hydrologiske målinger. Det anbefales innført nytt standardvilkår som vil erstatte den gamle posten.

I de nevnte poster var det et avsnitt om kart med følgende ordlyd: «*Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal sendes Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført*». NVE anbefaler at dette ikke videreføres i det nye vilkårssettet, da det ikke lenger er relevant.

Post 16. Registrering av minstevannføring, vannstand i reguleringsmagasin, krav om skilting og merking

Konsesjonene fra 1956 og 1972 hadde ikke eget vilkår om merking av magasin vannstand, men krav til merking var tatt inn som en del av manøvreringsreglementet. Konsesjonen fra 1972 hadde et eget vilkår om merking av utrygg is og oppmerking av sikre skiløyper på Øvre Glomvatn i post 19: «*De partier av isen på magasinet som mister sin bæreevne på grunn av reguleringen skal markeres slik: Så snart isen er farbar om høsten, innsirkles det svekkede parti med tau festet til påler som settes fast i isen med passende mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflaten på mellom 0,5 og 1 m. Konsesjonæren plikter i samråd med Glomfjord Jeger- og Fiskerforening å markere viktige overgangssteder fra land til is av hensyn til skiløping over vatnet samt om nødvendig å treffe tiltak dersom oppsprukken is i strand-sonen skulle være til vesentlig hinder for skiløperne*». Dette foreslås erstattet av nytt standardvilkår, post 16, som også gir retningslinjer bl.a. om minstevannføring, skilting, merking og etablering og opprettholdelse av hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

Post 17. Etterundersøkelser

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om etterundersøkelser som anbefales tatt inn.

Post 18. Militære foranstaltninger

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om militære foranstaltninger som anbefales tatt inn.

Post 19. Luftovermetning

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om luftovermetning som anbefales tatt inn.

Post 20. Kontroll og sanksjoner

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om kontroll og sanksjoner som anbefales tatt inn. Teksten er modernisert og utvidet og erstatter postene 18 og 20 i vilkårssettet fra 1956 og post 15 i vilkårssettet fra 1972:

Kpr.reg. res. av 14.12.1956 post 18: «*For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement*».

Kpr.reg. res. av 14.12.1956 post 20: «*Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de*

oppstilte betingelser. De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler».

Kgl. res. av 30.06.1972 post 15: «Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av vedkommende departement. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 4, 10, 11, 13 eller 15 første eller annet ledd, kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake eller til at enkelte deltakeres rett til å bruke reguleringsvatn faller bort i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 12 post 17, annet og tredje ledd».

Post 21. Tinglysning

Standardvilkårene inneholder et eget vilkår om tinglysning som anbefales tatt inn. Teksten er modernisert og erstatter postene 22 og 16 i vilkårssettene fra henholdsvis 1956 og 1972.

Oversikt over ikke relevante poster i vilkårene fra konsesjonene gitt i 1956 og 1972:

Følgende poster utgår i sin helhet fra vilkårene gitt ved Kronprinsregentens res. av 14.12.1956:

Post 2: *«I det 35. år fra 12. oktober 1955, eller hvis leieforholdet mellom Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab og staten blir hevet eller oppsagt i henhold til leiekontrakten har staten rett til å innløse regulerings- og overføringsanleggene. Benytter ikke staten seg herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier minst 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de beviselig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.*

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvor vidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme».

Denne posten omhandlet statens rett til innløsning av anleggene. Staten benyttet seg av hjemfallsretten sin i 2007 slik at vilkåret ikke lenger er aktuelt.

Post 5: *«Til anlegg og drift skal bare brukes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler mot det kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år. For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 femti kroner for hver person».*

Post 6: *«Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene bruke norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan fås fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere når bare ovennevnte prisforskjell 10*

pst. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende departement. Departementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 femten pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen».

Post 7: *«Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse hvis særlige hensyn foreligger».*

Post 8: *«Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi, beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbu for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til allmennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg, som i tilfelle tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse. Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene».*

Post 9: *«Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige legehjelp».*

Post 10: *«Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf».*

Post 11: *«Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum».*

Post 13: *«Konsesjonæren plikter gratis å avgi det nødvendige vann fra Neverdalsåga til den alminnelige vannforsyning av Glomen. Spørsmålet om hvilke foranstaltninger der i så henseende skal treffes, derunder størrelsen av den nødvendige vannmengde, fastsettes i mangel av overenskomst ved skjønn på konsesjonærens bekostning».*

Da reguleringskonsesjonen ble gitt i 1956, hadde Glomen sin vannforsyning fra Neverdalsåga nedstrøms Hydrodammen. I Hydro sitt forslag til manøvreringsreglement ble det foreslått at det

skulle slippes en vannmengde på ca. 25 l/sek fra Hydrodammen for å dekke opp vannforsyningen til Glomen. I konsesjonen ble resultatet post 13, der det ikke ble angitt noe bestemt volum for vannslipp, men henvisning til betingelsene gitt i Glomfjord-avtalen (kraftleieavtalen) av 14. januar 1948. Departementet var også klar i sin uttalelse om at konsesjonæren skulle ha en *«betinget plikt til å avgi det nødvendige vann gratis fra Neverdalsåga til den alminnelige vannforsyning i Glomen, hvor personalet ved statens kraftverk bor»*. I manøvreringsreglementet ble det også lagt inn følgende tekst i pkt. 2: *«Til den alminnelige vannforsyning av Glomen avgis det nødvendige vann overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn»*.

I forbindelse med Hydros konsesjonssøknad fra 16. mars 1971, opplyses det om at vannforsyningen til Haugvik og Glomen nå er overført til fabrikkens hovedvanntilførsel, noe som i praksis betyr at drikkevannsforsyningen til Glomen ikke lenger var avhengig av vannslipp fra Hydrodammen ut i Neverdalsåga. I konsesjonsbehandlingen ble ikke vannforsyningen til Glomen diskutert og det ble ikke gitt noe eget vilkår om dette i den endelige konsesjonen fra 1972. Departementet var imidlertid enig med Hovedstyrets anbefaling om at et ajourført manøvreringsreglement fortsatt skulle gjelde hvor også pkt. 2 i manøvreringsreglementet fra 1956 fortsatt skulle gjelde.

På denne bakgrunn mener NVE det ikke er grunnlag for en anbefaling om å videreføre et eget vilkår om vannforsyning til Glomen i forbindelse med en fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Post 19: *«Konsesjonæren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vassdraget som ikke forringer den tillatte regulerings effekt»*.

Bakgrunnen for at post 19 ble et eget vilkår i konsesjonen fra 1956, var at en bestemmelse i kraftleiekontrakten av 14. januar 1948. § 7 i denne kontrakten bestemte at *«staten har rett til å levere vann til andre kraftavtakere fra de magasiner, eventuelt ved utvidelse av disse, som tjener vannforsyningen når det kan skje uten å innskrenke det kvantum som Hydro etter kontrakten har rett til»*. Hovedstyret mente derfor at det var nødvendig å ta inn betingelsen om ytterligere regulering i vassdraget. Posten ble ikke videreført i vilkårene som fulgte 1972-konsesjonen. NVE anser denne posten for ikke lenger å være aktuell og anbefaler derfor at den ikke videreføres i et nytt vilkårssett.

Post 21: *«Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne»*.

Følgende poster utgår i sin helhet fra vilkårene gitt ved Kronprinsregentens res. av 30.06.1972:

Post 5: *«Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen samt til en pris som ikke med mer enn 10 % overstiger den pris med tillagt toll, som de kan fås for fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innenlandske arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell 10 pst. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 % av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist om dette avgjøres spørsmålet av departementet. Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på*

forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet. For overtredelse av bestemmelsene i denne post betaler konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 % av verdien. Mulkten tilfaller statskassen».

Post 6: «*Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse».*

Post 7: «*Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og deres familier og til oppføring eller utbygging av sykehus eller sykestue. Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning».*

Post 8: «*Konsesjonæren er i nødvendig utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement».*

Post 9: «*Konsesjonæren plikter før reguleringsarbeidet påbegynnes å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus. Konsesjonæren skal stille inntil kr. 10 000 til rådighet for almindennende virksomhet og geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse».*

Merknader til nytt manøvreringsreglement

Det er tatt utgangspunkt i gjeldende reglement gitt i Kgl. Res. av 30.06.1972. Teksten er ellers oppdatert med ny standard tekst og det er foretatt justeringer i samsvar med innstillingen til nye vilkår. Dette er kommentert i avsnittene nedenfor for de enkelte poster:

Post 1. Reguleringer og overføringer

I det opprinnelige manøvreringsreglementet for Øvre Glomvatn referer reguleringshøydene seg til «*overkant gulv i lukehus for vannforsyningen som har høyden 493,38 m o.h.*». På NVEs forespørsel til Statkraft opplyses det om at det er NN1954 som er benyttet frem til nå. Det opplyses også om at det 26.09.2019 ble montert en ny referanse-høydebolt ved hoveddammen for Øvre Glomvatn med utgangspunkt i den innstøpte HRV-bolten som er etablert på dammens luftside og merket med kobberskilt «*HRV=495,0-innmålt av NVE*». Den nye referansebolten ble innmålt til kote 496,166 i NN1954 systemet og kote 496,242 i NN2000 systemet. Siden nye reglementer nå skal bruke NN2000 systemet må NN1954 høydene justeres med + 76 mm eller avrundet 8 cm. I tabellen over reguleringshøyder (koter) i Øvre Glomvatn i vårt forslag til nytt manøvreringsreglement, er de opprinnelige høyder justert med + 8 cm med referanse til NN2000. I den samme tabellen er overskriften «*Sommervasst.*» erstattet med «*Naturlig vannst.*».

I tabellen over reguleringshøyder er LRV for Øvre Glomvatn justert fra kote 473 til 474,28. Bakgrunnen for dette er opplysninger i søknaden om at man i praksis ikke kan senke magasinet lavere enn kote 474 på grunn av en fjellterskel og opplysninger fra Statkraft Glomfjord om at nedre grense for tapping er kote 474,2 ved magasinivolum 0 m³. Vi har lagt til grunn at reguleringsgrensene skal være i overensstemmelse med den praktisk mulige utnyttelsen av magasinet for kraftproduksjon. LRV er i tillegg justert i forhold til høydesystem NN2000. En konsekvens av justert LRV er at tallene for senkning og reguleringshøyde også er justert med 1,2 m. Senkning (m) er justert fra 18,7 til 17,5. Reguleringshøyden (m) er justert fra 22,0 til 20,8.

I søknaden er det benyttet NVE-Atlas for beregning av areal av Haugvikågas nedbørfelt som er overført til Øvre Glomvatn. I saksbehandlingen har NVE også brukt NEVINA for de samme beregninger. I begge tilfeller er det avvik i forhold til det arealet på 2,458 km² som står i det gamle reglementet. Som følge av stort innslag av bre i nedbørfeltet blir arealberegninger med disse verktøy noe usikre. NVE har derfor valgt å videreføre det opprinnelige arealet siden det er det samme opprinnelige bekkeinntaket på kote 540 m o.h. som fortsatt skal benyttes.

Post 2. Manøvrering og minstevannføring

I gjeldende manøvreringsreglement omfattes «*Manøvrering og minstevannføring*» av postene 2 og 3 med følgende ordlyd: post 2 «*Til den alminnelige vassforsyning av Glomen avgis det nødvendige vatn overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn*» og post 3 «*Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets flomvassføring så vidt mulig ikke økes. Heller ikke må lågvassføringen nedenfor "Hydrodammen" forminskes til skade for andres rettigheter. Forøvrig kan vasslippingen foregå etter Norsk Hydros behov*».

Når det gjelder avsnittet om avgivelse av vann til den alminnelige vannforsyning av Glomen, er dette i dag i praksis regulert i en privatrettslig avtale mellom Statkraft og Yara fra 2007 og videre avtale mellom Yara og Meløy kommune. NVE mener det er viktig at den alminnelige vannforsyningen til Glomfjord fortsatt skal være sikret tilførsel fra Øvre Glomvatn i de tilfeller hvor tilsiget fra restfeltet ikke er tilstrekkelig. Vi foreslår derfor at følgende tekst tas inn i et nytt manøvreringsreglement: «*Til den alminnelige vannforsyning av Glomfjord etter Meløy kommunes behov, avgis nødvendig vann overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn*».

I gjeldende manøvreringsreglement står følgende setning: «*Heller ikke må lågvassføringen nedenfor «Hydrodammen» forminskes til skade for andres rettigheter*». På spørsmål fra NVE om hvordan Norsk Hydro og nå Yara har forholdt seg til dette vilkåret opp gjennom tiden, svarer Yara følgende: «*Her har Norsk Hydro og Yara tilpasset vann forbi Hydrodammen slik at dette stort sett har vært i de perioder da det tilsiget til Hydrodammen har vært større enn forbruk av kjølevann fra Hydrodammen, dvs. perioder med tilsig over 4500 m³/h. I gitte perioder med høy vannstand på Øvre Glomvann har Norsk Hydro/Yara og senere Statkraft også kjørt Neverdalsåga kraftstasjon på fullt for å minske vanntap over dam Øvre Glomvann som da ikke vil gi kraftproduksjon i N-åga kraftstasjon. Dette betyr at det spesielt vinterstid ikke har vært sluppet vann forbi Hydrodammen, dette har vært etablert praksis uten at dette har medført klager fra andre. Andres rettigheter i denne sammenhengen har vært sett på som Meløy Kommune og Glomfjord Grendeutvalg mht. forholdene i Lille Glomvann*».

NVE mener på denne bakgrunn det er uklart hvordan en eventuell «*forminsket lågvassføring*» har vært tolket og eventuelt medført konsekvenser for manøvreringen opp gjennom tiden. Det er

derfor vanskelig å se hvordan dette punktet eventuelt skulle videreføres i en ny reguleringskonsesjon. Et annet forhold er også at nåværende konsesjonær, Statkraft, ikke er eier av Hydrodammen, som bestemmelsen tar utgangspunkt i. Det er i dag Yara som eier og drifter Hydrodammen og som da eventuelt måtte bli pålagt et vilkår om oppfølging. NVE velger å se på Hydrodammen som uavhengig av reguleringen og vil derfor ikke anbefale en videreføring av vilkåret om «lågvasføring» i et manøvreringsreglement tilhørende en fornyet reguleringskonsesjon for Øvre Glomvatn.

De øvrige formuleringer i de gamle postene 2 og 3 er fornyet og i overensstemmelse med oppdatert standard tekst. Vi anbefaler at post 2 i det nye manøvreringsreglementet får følgende ordlyd: *«Ved manøvreringen skal det tas for øye at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene så vidt mulig ikke økes. Alle vannføringsendringer skal skje gradvis. Forøvrig kan tappingen skje etter kraftverkseiers behov. Til den alminnelige vannforsyning av Glomfjord etter Meløy kommunes behov, avgis nødvendig vann overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn».*

Post 3.

Denne posten erstatter post 4 i gjeldende manøvreringsreglement som hadde følgende ordlyd: *«Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres om det forlanges, nedbørmengder, temperatur, snødybder m. v. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringsperioden. Hovedstyret kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig».* Det nye vilkåret har følgende ordlyd: *«Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Konsesjonæren skal etter vedtak fra NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser, og gjøre materialet tilgjengelig for allmennheten».*

Post 4.

Denne posten erstatter post 5 i gjeldende manøvreringsreglement som hadde følgende ordlyd: *«Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement. Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg».* Det nye vilkåret har følgende ordlyd: *«Viser det seg at vilkår om vannslipp og vannstandsendringer medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan det gjøres nødvendige endringer i reglementet. Dette kan skje uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann. Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet».*

Øvrige merknader

Statkraft søkte etter energiloven om fortsatt å kunne drifte Neverdalsåga kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden. NVE mottok en oppdatert søknad fra Statkraft Energi AS om fornyelse av anleggskonsesjon for Neverdalsåga kraftverk i 2021. Denne ble behandlet uavhengig av reguleringskonsesjonen og Statkraft fikk ny anleggskonsesjon for kraftverket 21.04.2021.

Statkraft søker etter forurensningsloven om fortsatt å kunne drifte anleggene. I dette tilfelle søkes det om fornyelse av reguleringskonsesjon med basis i eksisterende reguleringsanlegg og uten nye inngrep i vassdraget. Dette krever ikke tillatelse etter forurensningsloven.

**NVEs forslag til vilkår
for tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til
Statkraft Energi AS
til å foreta regulering av Øvre Glomvatn og overføring av Haugvikåga i
Meløy kommune, Nordland fylke**

(Fastsatt (dato). Erstatte tidligere vilkår gitt ved Krp.reg. res. av 14.12.1956 og Kgl. res. av 30.06.1972)

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 8 første ledd.

Anleggene må ikke nedlegges uten Kongens eller Stortingets samtykke, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 annet ledd.

Reguleringskonsesjonen, reguleringsanleggene eller andeler i reguleringsanleggene kan bare overdras i forbindelse med samtidig overdragelse av vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget. Det samme gjelder ved andre disposisjoner over konsesjonen, anleggene eller andeler i anleggene, herunder pantsettelse, arrest eller utlegg.

2

(Konsesjonsavgifter)

Det skal betales en årlig avgift til staten på kr 12,67 pr. nat.hk og de kommuner og fylkeskommuner som Kongen bestemmer på kr 25,35 pr. nat.hk.

Avgiften til fylkeskommunene og kommunene, fordeles mellom disse innbyrdes etter bestemmelse av NVE. Skjer det endringer i reguleringer, overføringer, kommunegrenser eller annet som i vesentlig grad kan påvirke delingsresultatet, kan ny fordeling foretas. Avgiften avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som anvendes etter bestemmelse av fylkestinget eller kommunestyret. Fondets midler skal fortrinnsvis anvendes til utbygging av næringslivet i distriktet.

Satsen for konsesjonsavgifter skal justeres hvert 5. år, i tråd med gjeldende regler.

Betales ikke avgiften til forfallstid, betales rente som fastsatt i medhold av forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg.

Avgiften beregnes etter den økning av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å medføre utover den vannføringen som har vært påregnelig år om annet 350 dager i året. Ved beregningen legges det til grunn at magasinet utnyttes slik at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Avgjørelsen om beregning av avgiften treffes av NVE.

Beregningen av konsesjonsavgifter samordnes med beregning av konsesjonsavgifter for konsesjon etter vannfallrettighetsloven, jf. lov av 14. desember 1917 nr. 16 om konsesjon til rettigheter til vannfall mv. § 18.

Avgiften skal betales av de enkelte vannfalls- eller brukseiere som utnytter den regulerte vannføringen. Plikten til å betale avgiftene inntreer etter hvert som den regulerte vannføringen tas i bruk.

3

(Konsesjonskraft)

Det skal avstås til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 prosent av den for hvert vannfall innvunne økning av vannkraften beregnet etter reglene i § 14 annet ledd, jf. § 3 fjerde ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av NVE med grunnlag i kommunens behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning. Avgitt kraft kan kommunen nytte etter eget skjønn.

Det kan bestemmes at det i tillegg skal avstås inntil 5 prosent av kraften til staten beregnet som i første ledd. Staten rår fritt over tildelt kraft.

Plikten til å avstå kraft påhviler de enkelte vannfalls- eller brukseiere. Plikten til å avstå kraft inntreer etter hvert som den regulerte vannføringen tas i bruk.

NVE bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraft tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med brukstid ned til 5.000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger betales av den som tar ut kraften.

De enkelte vannfalls- eller brukseiere har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes force majeure, må ikke skje uten departementets samtykke.

Prisen på kraften fastsettes basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet. Skatter beregnet av kraftproduksjonens overskudd ut over normalavkastningen inngår ikke i selvkostberegningen. Departementet skal hvert år fastsette prisen på kraften levert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny vurdering etter 20 år.

4

(Kontroll med betaling av avgift mv.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket, samt avgivelse av kraft, jf. post 3 (Konsesjonskraft), kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

5

(Byggefrister)

Arbeidet med det konsesjonsgitte tiltaket må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonen ble gitt og fullføres innen ytterligere 5 år. Fristene kan forlenges av NVE. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av ekstraordinære forhold (force majeure) har vært umulig å utnytte.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner mv., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.)

Konsesjonæren plikter å legge fram detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for anleggene. Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- a. å sørge for at forholdene i Øvre Glomvatn er slik at de stedeagne fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,

- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

V

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

VI

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VII

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Når fornyet konsesjon er gitt, skal konsesjonæren innbetale et engangsbeløp på kr 12.000,- (2006- kroner) per GWh magasinkapasitet til kulturminnevern i vassdrag. Det innbetalte beløpet skal dekke utgifter til registreringer, undersøkelser, utgravinger, konservering og sikringstiltak, og omfatter alle automatisk fredede kulturminner innenfor områder som berøres av reguleringen.

Arkeologiske arbeider i felt skal foretas i den tiden magasinene likevel er nedtappet eller når vannstanden av andre årsaker er lav. Konesjonæren skal varsle kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) i god tid før en nedtapping av magasinene, eller dersom det av andre årsaker er lav vannstand i magasinene slik at arkeologisk arbeid kan gjennomføres.

Konesjonæren skal ved fysiske tiltak i vann og på land, som for eksempel etablering av terskler og anleggsarbeid mv., i god tid på forhånd få undersøkt om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter kulturminneloven §§ 3 og 9.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner, skal melding sendes kulturminneforvaltningen og arbeidet stanses, jf kulturminneloven § 8 andre ledd.

10

(Forurensning)

Konesjonæren plikter etter Statsforvalterens nærmere bestemmelse:

- a. å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med anlegget er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- b. å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Veier, ferdsel mv.)

Konesjonæren plikter helt eller delvis å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som konesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av allmenheten, med mindre NVE vedtar noe annet.

Konesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utlignjengelige.

12

(Terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger mv. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Pålegg etter dette vilkåret vil bygge på en plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegg, samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold, er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konesjonæren.

13

(Rydding av reguleringssonen)

Neddemmede områder skal ryddes for trær og busker på en tilfredsstillende måte. Generelt gjelder at stubbene skal bli så korte som praktisk mulig, maksimalt 25 cm høye. Ryddingen må utføres på snøbar mark. Avfallet fjernes.

Dersom ikke annet blir pålagt konsesjonæren, skal reguleringssonen holdes fri for trær og busker som er over 0,5 m høye. I rimelig grad kan NVE pålegge ytterligere rydding. Dersom vegetasjon over HRV dør som følge av reguleringen, skal den ryddes etter de samme retningslinjene som ellers er angitt i denne posten.

Rydding av reguleringssonen skal være gjennomført før første neddemming og bør så vidt mulig unngås lagt til yngletiden for viltet i området.

Tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene i denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

14

(Manøvreringsreglement)

Det er fastsatt et manøvreringsreglement som setter grenser for vannstand og vannslipping, med bestemmelser om kontroll og hvordan tapping av magasin skal skje.

15

(Hydrologiske observasjoner)

Konsesjonæren skal etter vedtak fra NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser, og gjøre materialet tilgjengelig for allmennheten.

16

(Registrering av minstevannføring, vannstand i reguleringsmagasin, krav om skilting og merking)

Det skal etableres en måleanordning for registrering og dokumentasjon av minstevannføring. Løsningen skal godkjennes av NVE. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares på en sikker måte i hele anleggets levetid.

Ved alle reguleringsmagasin og steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om manøvreringsbestemmelser og hvordan dette kan kontrolleres. NVE skal godkjenne skiltenes utforming og plassering.

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

17

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av reguleringens virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles

til rådighet for det offentlige. NVE kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

18

(Militære foranstaltninger)

Ved damanlegget kan det treffes militære foranstaltninger for sprenging i krigstilfelle, uten at eieren har krav på erstatning for de ulemper eller rådighetsbegrensninger dette medfører. Konesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den innskrenkning eller benyttelse av anleggene som er nødvendig og den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19

(Luftovermetning)

Konesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konesjonæren etter nærmere bestemmelse av NVE bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

20

(Kontroll og sanksjoner)

Konesjonæren må tåle den kontroll med overholdelsen av de fastsatte vilkår eller pålegg gitt i medhold av vilkårene som NVE finner nødvendig. Utgifter med kontrollen kan kreves dekket av konesjonæren.

NVE kan kreve at konesjonæren skal rette forhold som er i strid med loven eller vedtak fattet i medhold av loven.

NVE kan treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre at en plikt som følger av loven eller vedtak i medhold av loven, blir oppfylt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen.

Departementet kan fatte vedtak om at konesjonen trekkes tilbake ved gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konesjonsavgifter), 3 (Konesjonskraft), 5 (Byggefrister), 14 (Manøvreringsreglement) og 20 (Kontroll og sanksjoner).

Ved gjentatte eller fortsatte overtredelser av spesielle konesjonsbetingelser for de enkelte deltagere i reguleringen, mister vedkommende vannfalls- eller brukseiers retten til å bruke driftsvannet som er innvunnet ved reguleringen.

NVE kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av vassdragsreguleringsloven.

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt overskrider konesjonen eller overtrer konesjonsvilkår eller pålegg fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven.

(Tinglysing)

Konsesjonen med tilknyttede vilkår skal tinglyses etter tinglysingsloven.

Departementet kan ved enkeltvedtak bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som en heftelse på eiendommer hvor konsesjonen kan medføre en forpliktelse.

NVEs forslag til manøvreringsreglement for regulering av Øvre Glomvatn i Meløy kommune, Nordland fylke

(Fastsatt ved kgl.res. @ dato)

(Fastsatt ved kgl. res. 1 Erstatte tidligere reglement gitt ved Krp.reg. res. av 14.12.1956 og Kgl. res. av 30.06.1972)

1.

Reguleringer

Magasin	Naturlig vannst. kote	Reg.grenser		Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Øvre Glomvatn	491,78	495,08	474,28	3,3	17,5	20,8

Høydene refererer seg til Kartverkets høydesystem NN2000.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Overføringer

Avløpet fra 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt overføres til Øvre Glomvatn.

2.

Ved manøvreringen skal det has for øye at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene så vidt mulig ikke økes. Alle vannføringsendringer skal skje gradvis.

Forøvrig kan tappingen skje etter kraftverkseiers behov.

Til den alminnelige vannforsyning av Glomfjord etter Meløy kommunes behov, avgis nødvendig vann overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Konesjonæren skal etter vedtak fra NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser, og gjøre materialet tilgjengelig for allmennheten.

4.

Viser det seg at vilkår om vannslipp og vannstandsendringer medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan det gjøres nødvendige endringer i reglementet. Dette kan skje uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.

III. Merknader til NVEs innstilling

Departementet sendte NVEs innstilling på begrenset høring ved brev til Meløy kommune og Nordland fylkeskommune av 30. november 2021. Høringsfristen utløp 14. januar 2022.

Departementet mottok følgende uttalelse fra **Nordland fylkeskommune 2. mai 2022**:

«Nordland fylkesting har behandlet FT-sak 67/2022 «Høring – Fornyelse av konsesjon for regulering a Øvre Glomvatn i Neverdalsåga» under fylkestingets samling 25.-27. april 2022.

Følgende ble vedtatt.

- 1. Nordland fylkesting mener det er positivt at konsesjon for regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga fornyes og at standardvilkår tas inn i de nye vilkårene. Fylkestinget har ingen videre innspill til innstillingen.*
- 2. Nordland fylkesting anbefaler at vannuttaket fra Hydrodammen konsesjonsbehandles. Dette med mål om å sikre allmennhetens interesser i nedre del av vassdraget, samtidig som interessene knyttet til vannuttak til industri og kommunal vannforsyning ivaretas. En slik prosess kan sikre at et eventuelt slipp av minstevannføring fra Hydrodammen vurderes grundig og knyttes mot en konsesjon for vannuttak.*

Det vises til vedlagte saksfremlegg for saken i sin helhet.»

IV. Departementets bemerkninger

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap (Hydro) fikk ved Kronprinsregentens resolusjon av 14. desember 1956 konsesjon til regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga og til overføring av deler av nedbørsfeltet til Haugvikåga. Reguleringen i Neverdalsåga ble først bygget i 1948 for å sikre vannforsyning til Hydros salpeterfabrikk nede i Glomfjord, hvilket tidligere ble vurdert som ikke konsesjonspliktig. Senere bygget man Neverdalsåga kraftverk for å utnytte fallet mellom Øvre Glomvatnet og Hydros inntaksdam for vannuttaket (Hydrodammen). Oppstarten av kraftverket i 1955 var det som dermed utløste konsesjonsplikten. Deler av vannet har i tillegg blitt nyttet i drikkevannsforsyningen for Glomfjord. Hydro hadde en leieavtale med staten om vannfallet fra 1954, som utgikk 1. juli 2007. Hydro fikk utvidet reguleringen ved kgl. res. av 30. juni 1972. Konsesjonen til utvidelsen ble gitt med 50 års varighet fra 12. oktober 1955 (oppstart for kraftverket). Departementet ga 3. februar 2006 midlertidig tillatelse til fortsatt regulering med samme vilkår som ble gitt i 1956 og 1972, inntil ny konsesjon var ferdigbehandlet.

Etter inngått avtale innløste Statkraft SF/Statkraft Energi AS Neverdalsåga kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg fra Yara Norge AS 1. juli 2007. Leieavtale om fallrettigheter opphørte samtidig, og senere det samme året fikk Statkraft tillatelse av departementet til å tre inn i den gjeldende midlertidige konsesjonen. Med intensjon om å opprettholde reguleringen og driften av kraftstasjonen slik den var, søkte Statkraft om ny konsesjon på ubegrenset tid 20. desember 2010.

1.2 Vurderingsgrunnlaget

Når en konsesjon skal fornyes, behandles dette som en ordinær konsesjonssøknad etter vassdragsreguleringsloven. Reguleringer og overføringer for produksjon av elektrisk energi som øker vannkraften med en viss størrelse, krever konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3. Fornyelse av denne konsesjonen blir derfor vurdert etter denne loven. Den videre driften av kraftverket inngår som en del av reguleringen og vurderes dermed også etter vassdragsreguleringsloven.

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter vassdragsreguleringsloven, må fordelene og ulempene for allmenne og private interesser ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Tiltaket skal kun gis konsesjon dersom fordelene ved tiltaket er større enn de skader og ulemper tiltaket påfører de nevnte interessene, jf. vregl. § 5.

Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen etter vassdragsreguleringslovgivningen. Det innebærer at miljøkonsekvensene ved videreføring av eksisterende anlegg må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets samfunnsmessige fordeler avveies mot ulempene, herunder forringelse av eller tap av naturmangfold. Bestemmelsen i naturmangfoldloven (nml.) § 7 og prinsippene i nml. §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vassdragslovgivningen. Det vises i denne sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling etter vassdragslovgivningen.

Departementets vurdering bygger på følgende kunnskapsgrunnlag:

- Konsesjonssøknad fra Statkraft av 20. desember 2010.
- Høringsuttalelser i NVEs saksbehandling.
- NVEs innstilling av 25. juni 2021.
- Merknader til NVEs innstilling.
- KLDs godkjenning av vannforvaltningsplan for Nordland av 31. oktober 2022.
- Artsdatabanken.

Etter departementets syn er tiltaket godt nok opplyst til at vedtak kan fattes. Departementet bemerker at konsesjonssøknaden med fagrapporter og mottatte høringsuttalelser gir den kunnskapen som kreves om landskapet, den økologiske tilstanden i området og arters bestandssituasjon.

1.3 NVEs innstilling

NVE leverte innstilling til ny konsesjon til departementet ved brev av 25. juni 2021. Fra høringsrunden hos NVE kom det frem flere krav til en ny konsesjon, men ingen som motsatte seg fornyelse av konsesjonen. Som avbøtende tiltak mener flere parter at det må slippes minstevannføring fra Hydrodammen (nedstrøms kraftverket) for å bedre forholdene i Litlglomvatnet (Sollivatnet), at vilkårene om fiskeutsetting i Øvre Glomvatnet må opprettholdes og at vannforsyningen til Glomfjord Industripark og Glomfjord vannverk må sikres både kvalitativt og kvantitativt. NVE anbefaler fornyelse av konsesjonen da reguleringen ikke bare er viktig for kraftproduksjonen, men også for vannforsyningen i bygda. NVE anbefaler videreføring av manøvreringsreglementet, med oppdaterte kotehøyder i henhold til NN2000. NVE foreslår ingen nye vilkår utenom innføring av nye standardvilkår i henhold til moderne konsesjoner.

2. Departementets vurdering av tiltakets virkninger

2.1 Samfunnsmessige virkninger

Øvre Glomvatnet er regulert med 20,8 meter og er inntaksmagasinet til Neverdalsåga kraftverk, som har utløp i Hydrodammen. Reguleringen har tre funksjoner som videreføres ved en fornyet konsesjon. Først brukes vannet til kraftproduksjon i Neverdalsåga kraftverk, deretter lagres det vann i Yaras inntaksdam for vannuttak til Glomfjord industripark (Hydrodammen), i tillegg er det en vannledning påkoblet Glomfjord vannverk ut fra Yaras vannledning. Reguleringen bidrar til kraftproduksjon, vannforsyning til industri og drikkevann til innbyggerne.

Neverdalsåga kraftverk er et småkraftverk med en installert effekt på 2,1 MW og en oppgitt årlig produksjon på 11,3 GWh. Kraftverket bidrar til kraftsystemet med noe regulerbar kraft. Av den totale produksjonen er 7 GWh vinterproduksjon og 4,3 GWh sommerproduksjon. Kraftverket gir også inntekter til kommunen og staten gjennom eiendomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgifter.

Kraftverket reguleres i nært samarbeid med Glomfjord industripark, basert på behovet for vannuttak fra Hydrodammen. Dette skjer etter avtale mellom Statkraft og Yara. I Hydrodammen samles utløpsvannet fra kraftverket og avrenningen fra restfeltet til dammen inklusive overføringen fra Tidemannsvatnan. Dammen ble bygget i 1948 for å sikre jevn vannforsyning av kjølevann til den da nyetablerte Hydrofabrikken. I dag forsyner vannledningen fra dammen hele industriområdet Glomfjord industripark med vann. Denne overføringen har økt med årene ettersom økt produksjon har økt behovet. Fra søknaden opplyses det om at fremtidig behov for kjølevann vil ligge på samme nivå som i dag. Det vil si ca. 1,25 m³/s på årlig basis. Muligheten til vannuttak til industriparken fremheves som avgjørende for å opprettholde fremtidig drift av lokal industri. Statkraft eier kun reguleringsanleggene og kraftverket. Hydrodammen nedstrøms kraftverket eies av Yara, og vil ikke være underlagt denne konsesjonen.

Vannuttaket til Glomfjord vannverk beskrives som helt sentralt for drikkevannsforsyningen i Glomfjord. Det opplyses i søknaden at vannverket henter drikkevannet via en egen ledning ut fra Yaras hovedvannledning. Dette skjer etter avtale mellom Meløy kommune og Yara. Det opplyses fra søknaden at vannkvaliteten på vann fra Hydrodammen er god. Mattilsynet har ikke kommet med merknader til fornyet konsesjon, såfremt det ikke gjøres endringer som kan gi negative virkninger på vannets kvalitet.

Departementet mener de samfunnsmessige virkningene bør tillegges vekt i den samlede konsesjonsvurderingen. Kraftproduksjonen er beskjedent gitt reguleringsstørrelse, men departementet mener det bør vektlegges at reguleringen i tillegg har positive virkninger for lokalsamfunnet i Glomfjord til bruk i industri og for drikkevann.

2.2 Hydrologi

Reguleringen innebar opprinnelig en senkning av Øvre Glomvatnet fra naturlig vannstand på 491,7 m til kote 482 og overføring av 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt. Reguleringen ble så utvidet ved ny konsesjon i 1972 slik at vannet i dag kan reguleres mellom LRV på kote 473 og HRV på kote 495.

Regulanten har opplyst i søknaden at vannet i praksis ikke kan senkes til lavere enn kote 474. De historiske magasin vannstandene for perioden 2000-2018 viser også at man aldri har tappet ned til LRV, og at det sjeldent er vannstand lavere enn kote 480.

Departementet foreslår i tråd med NVEs innstilling at LRV endres til kote 474,28 (NN 2000) slik at reguleringsgrensene stemmer overens med det som i praksis er mulig å utnytte.

2.3 Vannføring i Neverdalsåga og Haugvikåga

Det er i opprinnelig konsesjon ingen vilkår om slipp av minstevannføring verken fra inntak i Haugvikåga eller fra utløpet av Øvre Glomvatn. I Haugvikåga forekommer perioder med overløp og økt vannføring. I Neverdalsåga fra utløpet av Øvre Glomvatnet gjelder det samme, men det slippes også vann her dersom det er behov for det av hensyn til vannforsyningen. Utenom dette er elva tilnærmet tørrlagt. Det har ikke vært fremmet krav om minstevannføring i Neverdalsåga eller Haugvikåga i forbindelse med fornyelsessaken, og NVE har heller ikke foreslått slipp av minstevannføring.

Mange av innspillene i saken gjelder Neverdalsåga nedstrøms Hydrodammen. Her er elva også tilnærmet tørrlagt utenom perioder med flom eller andre perioder hvor det frivillig slippes vann. Det er i fornyelsessaken kommet krav om slipp av minstevannføring fra Hydrodammen for å bedre forholdene i Litlglomvatnet (Sollivatnet). Nordland fylkeskommune anbefaler i sin høringsuttalelse til departementet at vannuttaket fra Hydrodammen konsesjonsbehandles slik at vassdraget nedstrøms denne også kan ivaretas på en måte som sikrer allmennhetens interesser.

NVE mener kravet om slipp av minstevannføring må knyttes opp mot eier av Hydrodammen. NVE peker på at Yara og Meløy kommune må finne en løsning på hvordan og hvor mye vann som kan og bør slippes til Neverdalsåga for eventuelt å bedre tilstanden i Litlglomvatnet.

Klima- og miljødepartementet oversendte Miljødirektoratets vurdering av saken ved brev av 7. juni 2023. Miljødirektoratet viser der til at Statsforvalteren i Nordland anbefaler fastsetting av vilkår om slipp av minstevannføring til Litlglomvatnet. Miljødirektoratet støtter likevel NVEs avgrensing av saken og at det ikke kan stilles krav om minstevannføring fra Hydrodammen som en del av konsesjonen da det ikke er Statkraft som tar ut vann av Neverdalsåga i delen av elva som kravene omhandler. Miljødirektoratet påpeker samtidig at det ikke er noen tvil om at redusert vanngjennomstrømming som følge av reguleringen i Hydrodammen har bidratt i betydelig grad til den negative utviklingen som beskrives i Litlglomvatnet. Derfor mener Miljødirektoratet at det er et behov for en innkallingssak om vannuttaket fra Hydrodammen. Det vises til at en slik sak kan bygge på igangsatte undersøkelser i Sollivatnet og ses i sammenheng med innstillingen fra NVE.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av at Hydrodammen og elvestrekningen nedstrøms ikke omfattes av denne konsesjonssaken. Departementet viser til NVEs vurdering av temaet i underkapitlet «*Minstevannføring fra Hydrodammen*». Et ev. krav om innkalling av Hydrodammen til konsesjonsbehandling må rettes til NVE som egen sak.

2.4 Flom og skred

Flomregimet i Haugvikåga og Neverdalsåga er blitt endret fra naturlig tilstand som følge av reguleringen. Flommene er nå redusert i størrelse og hyppighet. Det er kun i nedbørsrike perioder

at det forekommer flommer som følge av overløp fra inntak i Haugvikåga og fra dam i Øvre Glomvatnet.

Det opplyses ikke om noen problem knyttet til skredfare som følge av reguleringen.

2.5 Vanntemperatur og isforhold

Ettersom nedbørfeltene til både Haugvikåga og Øvre Glomvatnet får avsmelting fra Glombreen kan det tenkes at restvannføringen nedenfor de ulike inntakene om sommeren har en høyere temperatur sammenlignet med naturlig situasjon. Det er ikke blitt knyttet noen negative konsekvenser av dette som følge av denne reguleringen.

Reguleringen fører til oppsprukken is i reguleringssonen på Øvre Glomvatnet om vinteren, men dette ivaretas gjennom løypestikking over sikre områder på isen.

2.6 Fisk og ferskvannsbiologi

Lokalbefolkningen nytter Øvre Glomvatnet som fiskevann. Det har vært pålegg om fiskeutsetting her siden 1957. En undersøkelse gjort i 2000 viste at Øvre Glomvatnet hadde en tett men god ørretbestand. Statsforvalteren mener at dagens utsettingspålegg fungerer bra og at det bør videreføres ved fornyet konsesjon. Fra vannforvaltningsplanen er det ikke satt krav om ytterligere miljøforbedringer, eneste oppgitte mål er at utsettingspålegget videreføres.

Departementet viser til de nye standardvilkårene som gir Statsforvalteren myndighet til å videreføre utsettingspålegg eller pålegge andre tiltak av hensyn til fisk. Departementet merker seg at det er relativt gode forhold for fisk og fiske til tross for vannuttaket fra Haugvikåga og Neverdalsåga.

Litlglomvatnet fremheves som et viktig nærturområde hvor folk også fisker. Her er det krav om minstevannføring fra Hydrodammen både fra Statsforvalteren og Glomfjord Grendeutvalg. Hensynet bak krav om minstevannføring er blant annet bunndyrproduksjon og forhold for ørretbestanden. Ettersom virkningene er en følge av reguleringen i Hydrodammen, og ikke er knyttet til reguleringskonsesjonen anser ikke departementet dette som relevant for denne saken. Departementet viser til «*Minstevannføring fra Hydrodammen*» i NVEs innstilling..

2.7 Reindrift

Reguleringen ligger i et område som brukes av Saltfjellet reinbeitedistrikt. På offisielle informasjonskart er området markert som vår-, sommer- og delvis høstbeite for reindrift. Ifølge søknaden er området blitt lite brukt i senere år.

Reinbeitedistriktet fikk søknaden til uttalelse ifm. høring i 2011, men avga ikke høringsuttalelse. Sametinget har ingen merknader ifm. høringen av søknaden.. Departementet har forespurt både reinbeitedistriktet og Sametinget om konsultasjon er ønskelig. Reinbeitedistriktet besvarte forespørselen med at de ikke hadde behov for konsultasjon, men heller ønsket å sende en uttalelse til saken. Departementet mottok denne ved brev av 16. mars 2023. I brevet gjør reinbeitedistriktet departementet oppmerksom på at det går en trekkvei gjennom området, og viser til et vedlagt kartutsnitt som viser denne markert nedstrøms Øvre Glomvatnet. Sametinget besvarte forespørselen ved brev av 28. mars 2023, og ønsket heller ikke konsultasjon.

2.8 Vannforskriften

Ingen av vannforekomstene som er berørt har godkjente miljømålmål som medfører tap av kraftproduksjon.

Ved ny aktivitet eller nye inngrep stilles krav i vannforskriften (15.12.2006 nr. 1446) § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep. Departementet viser til at det er søkt om fornyelse av en tidsbegrenset konsesjon, hvor inngrepet allerede er gjennomført. Søknaden om fornyelse omfattes dermed ikke av kravet til en vurdering etter vannforskriften § 12.

3. **Konklusjon**

I vurderingen av om konsesjon skal gis etter vassdragsreguleringsloven må det foretas en avveining av fordeler og ulemper for allmenne og private interesser ved videre drift av reguleringsanleggene i Glomfjord. Fornyelse av konsesjonen for fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk vil bidra til fortsatt produksjon av 11,3 GWh regulerbar kraft årlig, hvor hovedandelen er vinterproduksjon. Departementet legger i tillegg vekt på at reguleringen er avgjørende for videre drift av industri i Glomfjord industripark og for drikkevannsforsyningen i Glomfjord. Departementet merker seg at ingen høringsparter har gått imot fornyelsen. Konsesjonen medfører ingen nye inngrep. Departementet finner at fordelene ved fornyelse av konsesjonen overstiger skadene og ulempene for private og allmenne interesser, jf. vassdragsreguleringsloven § 5.

Det tilrås at det gis konsesjon til fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk og fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet samt overføring av Haugvikågas nedbørfelt etter vassdragsreguleringsloven. Tillatelsen gis med nye oppdaterte standardvilkår og med en endret LRV for Øvre Glomvatnet til kote 474,28.

V. **Merknader til vilkårene**

Post 1 Konsesjonstid

Konsesjonen gis på ubegrenset tid

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til revisjon etter 30 år.

Post 2 Konsesjonsavgifter

Standard praksis i fornyelsessaker er at konsesjonsavgiftssatsene oppjusteres til gjeldende satser for nye konsesjoner dersom de tidligere satsene var på et lavere nivå. Dersom de tidligere bestemte konsesjonsavgiftssatsene er høyere enn det som er gjeldende praksis, så videreføres tidligere satser.

I dette tilfellet er det to konsesjoner med ulike satser som skal fornyes i en konsesjon. NVE foreslår å beregne en vektet sats for de to konsesjonene på kr 12,67 pr. nat. hk. til staten og kr 25,35 pr. nat. hk. til kommune. Departementet tilrår avgifter i samsvar med NVEs anbefaling. I fornyelsessaker beregnes kraftgrunnlaget på nytt. NVE har myndighet til å fatte vedtak om kraftgrunnlag, jf. vilkårenes post 2 femte ledd. Satsene får virkning fra det tidspunkt konsesjonen gis.

Post 3 Konsesjonskraft

Vilkår om konsesjonskraft er fastsatt i tråd med moderne standardvilkår.

Post 4 Kontroll med betaling av avgift mv.

Vilkåret er oppdatert med ny moderne tekst.

Post 5 Byggefrister

Teksten i vilkåret er oppdatert i tråd med gjeldende regler etter vassdragsreguleringsloven.

Post 6 Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift

Hovedtrekkene i bestemmelsen videreføres med et modernisert språk i henhold til nye standardvilkår.

Post 7 Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Bestemmelsen videreføres med oppdatert språkdrakt i tråd med moderne standardvilkår. Videre innføres bestemmelser om kommunens rett til å uttale seg om anleggsveier, massetak og overskuddsmasser, om plikt for konsesjonær til å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder, om konsesjonærens plikt til opprydding, om at hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til nytte for allmennheten, og om at NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring etter denne posten.

Post 8 Naturforvaltning

Tidligere bestemmelser innenfor naturforvaltning erstattes av nytt standardvilkår om naturforvaltning. Dette er i tråd med standard for fornyelsessaker.

Post 9 Automatisk fredete kulturminner

I tråd med moderne standardvilkår innføres det vilkår om automatisk fredete kulturminner. Dette erstatter tidligere bestemmelse fra konsesjonen gitt i 1972.

For magasinkapasiteten gjennomført før konsesjon med kulturminnevilkår i 1972 ble gitt, innføres det vilkår om innbetaling av et engangsbeløp til kulturminnevern i vassdrag (sektoravgift). Avgiften beregnes basert på energiinnholdet i magasinets regulering mellom kote 482 og 495 (NN1954).

Post 10 Forurensing

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 11 Veier, ferdsel mv.

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 12 Terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår. Vilkåret erstatter opprinnelige bestemmelser om erosjonssikring og terskler.

Post 13 Rydding av reguleringssonen

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 14 Manøvreringsreglement

Vilkår om manøvreringsreglement videreføres i henhold til standardvilkårene. Det foreslås nytt manøvreringsreglement som kommenteres i et eget avsnitt.

Post 15 Hydrologiske observasjoner

Nytt vilkår om hydrologiske målinger erstatter tidligere bestemmelse med oppdatert språk og i tråd med moderne standardvilkår.

Post 16 Registrering av minstevannføring, vannstand i reguleringsmagasin, krav om skilting og merking

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 17 Etterundersøkelser

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 18 Militære foranstaltninger

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 19 Luftovermetning

Vilkåret innføres i tråd med moderne standardvilkår.

Post 20 Kontroll og sanksjoner

Bestemmelser om kontroll og sanksjoner videreføres med modernisert tekst i tråd med nye standardvilkår.

Post 21 Tinglysing

Bestemmelser om tinglysing videreføres med et oppdatert språk i henhold til moderne standardvilkår.

Merknader til manøvreringsreglementet

Nytt manøvreringsreglement er utarbeidet med utgangspunkt i gjeldende reglement fra kgl.res. av 30. juni 1972. Teksten er oppdatert etter ny standardtekst, og det er gjort justeringer i samsvar med NVEs innstilling.

Post 1 Reguleringer og overføringer

Reglementet er tilpasset NN2000 systemet som erstatter det tidligere brukte høydesystemet NN1954. Dette gjør at opprinnelige høyder justeres med + 8 cm. Ellers endres LRV fra opprinnelig kote 473 til 474,28. Årsaken er opplysninger fra regulanten om at det i praksis ikke er mulig å senke vannstanden lavere enn kote 474 på grunn av en fjellterskel. Det informeres videre om at nedre grense for tapping er kote 474,2 ved magasinivolum 0 m³. Departementet er enig med NVE i at reglementet bør være i overensstemmelse med den praktisk mulige utnyttelsen av magasinet. I tillegg kommer justeringen som følge av bruk av høydesystemet NN2000. Dermed

er LRV justert med 1,2 m, senking er justert fra 18,7 til 17,5 m og reguleringshøyden er justert oppgitt å være 20,8 m fra tidligere 22 m.

NVE opplyser at det i deres beregning av areal av Haugvikågas nedbørfelt oppstår avvik fra det opprinnelig oppgitte arealet på 2,458 km². Ettersom nedbørfeltet har stort innslag av bre vil slik beregning ha noe usikkerhet. Siden det skal benyttes det samme opprinnelige bekkeinntaket foreslår NVE å videreføre det opprinnelig oppgitte arealet i nytt reglement. Departementet stiller seg bak denne vurderingen.

Post 2 Manøvrering og minstevannføring

Posten erstatter gjeldende post 2 og post 3. I gjeldende reglement er det en bestemmelse om avgivelse av vann med hensyn til alminnelig vannforsyning i Glomen. Dette er i dag i praksis regulert av en privatrettslig avtale mellom Statkraft og Yara fra 2007 og videre mellom Yara og Meløy kommune. Dette er en viktig del av manøvreringen i reguleringen for å sikre fremtidig vannforsyning i Glomfjord. Departementet støtter derfor NVEs forslag om å ta inn følgende tekst i det nye reglementet: *«Til den alminnelige vannforsyning av Glomfjord etter Meløy kommunes behov, avgis nødvendig vann overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn».*

Det er videre under gjeldende post 3 en bestemmelse om at ikke *«lågvasføringene nedenfor «Hydrodammen» forminskes til skade for andres rettigheter».* Ettersom at Hydrodammen ikke inngår i konsesjonen da det er Yara som eier denne og ikke Statkraft foreslår departementet at bestemmelsen fjernes fra nytt manøvreringsreglement.

Post 3

Erstatter gjeldende post 4 som videreføres med oppdatert ordlyd.

Post 4

Erstatter gjeldende post 5 som videreføres med oppdatert ordlyd.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r:

Statkraft Energi AS gis tillatelse til fortsatt regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune i samsvar med vedlegg til resolusjonen.

Vedlegg 1 til kongelig resolusjon om tillatelse til Statkraft Energi AS til fortsatt regulering av Øvre Glomvatn i Neverdalsåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune.

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 3 gis Statkraft Energi AS tillatelse til fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga, overføring av Haugvikåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk, jf. vedlegg 2.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga i Meløy kommune, jf. vedlegg 3.
3. Planendringer kan godkjennes av departementet eller den departementet bemyndiger.

Vedlegg 2 til kongelig resolusjon om tillatelse til Statkraft Energi AS til fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune.

Vilkår
for tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til
Statkraft Energi AS
til fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga, overføring av
Haugvikåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune,
Nordland fylke

(Fastsatt 15.9.2023). Erstatte tidligere vilkår gitt ved Kronprinsreg. res. av 14.12.1956 og Kgl. res. av 30.06.1972)

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 8 første ledd.

Anleggene må ikke nedlegges uten Kongens eller Stortingets samtykke, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 annet ledd.

Reguleringskonsesjonen, reguleringsanleggene eller andeler i reguleringsanleggene kan bare overdras i forbindelse med samtidig overdragelse av vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget. Det samme gjelder ved andre disposisjoner over konsesjonen, anleggene eller andeler i anleggene, herunder pantsettelse, arrest eller utlegg.

2

(Konsesjonsavgifter)

Det skal betales en årlig avgift til staten på kr 12,67 pr. nat.hk og de kommuner og fylkeskommuner som Kongen bestemmer på kr 25,35 pr. nat.hk.

Avgiften til fylkeskommunene og kommunene, fordeles mellom disse innbyrdes etter bestemmelse av NVE. Skjer det endringer i reguleringer, overføringer, kommunegrenser eller annet som i vesentlig grad kan påvirke delingsresultatet, kan ny fordeling foretas. Avgiften avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som anvendes etter bestemmelse av fylkestinget eller kommunestyret. Fondets midler skal fortrinnsvis anvendes til utbygging av næringslivet i distriktet.

Satsen for konsesjonsavgifter skal justeres hvert 5. år, i tråd med gjeldende regler.

Betales ikke avgiften til forfallstid, betales rente som fastsatt i medhold av forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg.

Avgiften beregnes etter den økning av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å medføre utover den vannføringen som har vært påregnelig år om annet 350 dager i året. Ved

beregningen legges det til grunn at magasinet utnyttes slik at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Avgjørelsen om beregning av avgiften treffes av NVE.

Beregningen av konsesjonsavgifter samordnes med beregning av konsesjonsavgifter for konsesjon etter vannfallrettighetsloven, jf. lov av 14. desember 1917 nr. 16 om konsesjon til rettigheter til vannfall mv. § 18.

Avgiften skal betales av de enkelte vannfalls- eller brukseiere som utnytter den regulerte vannføringen. Plikten til å betale avgiftene inntreter etter hvert som den regulerte vannføringen tas i bruk.

3

(Konsesjonskraft)

Det skal avstås til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 prosent av den for hvert vannfall innvunne økning av vannkraften beregnet etter reglene i § 14 annet ledd, jf. § 3 fjerde ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av NVE med grunnlag i kommunens behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning. Avgitt kraft kan kommunen nytte etter eget skjønn.

Det kan bestemmes at det i tillegg skal avstås inntil 5 prosent av kraften til staten beregnet som i første ledd. Staten rår fritt over tildelt kraft.

Plikten til å avstå kraft påhviler de enkelte vannfalls- eller brukseiere. Plikten til å avstå kraft inntreter etter hvert som den regulerte vannføringen tas i bruk.

NVE bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraft tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med brukstid ned til 5.000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger betales av den som tar ut kraften.

De enkelte vannfalls- eller brukseiere har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes force majeure, må ikke skje uten departementets samtykke.

Prisen på kraften fastsettes basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet. Skatter beregnet av kraftproduksjonens overskudd ut over normalavkastningen inngår ikke i selvkostberegningen. Departementet skal hvert år fastsette prisen på kraften levert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny vurdering etter 20 år.

4

(Kontroll med betaling av avgift mv.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket, samt avgivelse av kraft, jf. post 3 (Konsesjonskraft), kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

5

(Byggefrister)

Arbeidet med det konsesjonsgitte tiltaket må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonen ble gitt og fullføres innen ytterligere 5 år. Fristene kan forlenges av NVE. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av ekstraordinære forhold (force majeure) har vært umulig å utnytte.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner mv., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.)

Konsesjonæren plikter å legge fram detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for anleggene. Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- a. å sørge for at forholdene i Øvre Glomvatnet og Neverdalsåga er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

V

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

VI

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VII

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren

(Automatisk fredete kulturminner)

Når fornyet konsesjon er gitt, skal konsesjonæren innbetale et engangsbeløp på kr 12.000,- (2006- kroner) per GWh magasinkapasitet til kulturminnevern i vassdrag. Det innbetalte beløpet skal dekke utgifter til registreringer, undersøkelser, utgravinger, konservering og sikringstiltak, og omfatter alle automatisk fredede kulturminner innenfor områder som berøres av reguleringen.

Arkeologiske arbeider i felt skal foretas i den tiden magasinene likevel er nedtappet eller når vannstanden av andre årsaker er lav. Konsesjonæren skal varsle kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) i god tid før en nedtapping av magasinene, eller dersom det av andre årsaker er lav vannstand i magasinene slik at arkeologisk arbeid kan gjennomføres.

Konsesjonæren skal ved fysiske tiltak i vann og på land, som for eksempel etablering av terskler og anleggsarbeid mv., i god tid på forhånd få undersøkt om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter kulturminneloven §§ 3 og 9.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner, skal melding sendes kulturminneforvaltningen og arbeidet stanses, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd.

(Forurensning)

Konsesjonæren plikter etter Statsforvalterens nærmere bestemmelse:

- c. å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med anlegget er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- d. å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

(Veier, ferdsel mv.)

Konsesjonæren plikter helt eller delvis å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av allmenheten, med mindre NVE vedtar noe annet.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utilgjengelige.

(Terskler, biotopjusterende tiltak og erosjonssikring)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger mv. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Pålegg etter dette vilkåret vil bygge på en plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegg, samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold, er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Rydding av reguleringssonen)

Neddemmede områder skal ryddes for trær og busker på en tilfredsstillende måte. Generelt gjelder at stubbene skal bli så korte som praktisk mulig, maksimalt 25 cm høye. Ryddingen må utføres på snøbar mark. Avfallet fjernes.

Dersom ikke annet blir pålagt konsesjonæren, skal reguleringssonen holdes fri for trær og busker som er over 0,5 m høye. I rimelig grad kan NVE pålegge ytterligere rydding. Dersom vegetasjon over HRV dør som følge av reguleringen, skal den ryddes etter de samme retningslinjene som ellers er angitt i denne posten.

Rydding av reguleringssonen skal være gjennomført før første neddemming og bør så vidt mulig unngås lagt til yngletiden for viltet i området.

Tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene i denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

14

(Manøvreringsreglement)

Det er fastsatt et manøvreringsreglement som setter grenser for vannstand og vannslipping, med bestemmelser om kontroll og hvordan tapping av magasin skal skje.

15

(Hydrologiske observasjoner)

Konsesjonæren skal etter vedtak fra NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser, og gjøre materialet tilgjengelig for allmennheten.

16

(Registrering av minstevannføring, vannstand i reguleringsmagasin, krav om skilting og merking)

Det skal etableres en måleanordning for registrering og dokumentasjon av minstevannføring. Løsningen skal godkjennes av NVE. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares på en sikker måte i hele anleggets levetid.

Ved alle reguleringsmagasin og steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om manøvreringsbestemmelser og hvordan dette kan kontrolleres. NVE skal godkjenne skiltenes utforming og plassering.

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

17

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av regulerings virkninger for berørte interesser. Undersøkelsesrapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. NVE kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

18

(Militære foranstaltninger)

Ved damanlegget kan det treffes militære foranstaltninger for sprenging i krigstilfelle, uten at eieren har krav på erstatning for de ulemper eller rådighetsbegrensninger dette medfører. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den innskrenkning eller benyttelse av anleggene som er nødvendig og den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av NVE bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

20

(Kontroll og sanksjoner)

Konsesjonæren må tåle den kontroll med overholdelsen av de fastsatte vilkår eller pålegg gitt i medhold av vilkårene som NVE finner nødvendig. Utgifter med kontrollen kan kreves dekket av konsesjonæren.

NVE kan kreve at konsesjonæren skal rette forhold som er i strid med loven eller vedtak fattet i medhold av loven.

NVE kan treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre at en plikt som følger av loven eller vedtak i medhold av loven, blir oppfylt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen.

Departementet kan fatte vedtak om at konsesjonen trekkes tilbake ved gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konsesjonsavgifter), 3 (Konsesjonskraft), 5 (Byggefrister), 14 (Manøvreringsreglement) og 20 (Kontroll og sanksjoner).

Ved gjentatte eller fortsatte overtredelser av spesielle konsesjonsbetingelser for de enkelte deltagere i reguleringen, mister vedkommende vannfalls- eller brukseiers retten til å bruke driftsvannet som er innvunnet ved reguleringen.

NVE kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av vassdragsreguleringsloven.

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt overskrider konsesjonen eller overtrer konsesjonsvilkår eller pålegg fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven.

21

(Tinglysing)

Konsesjonen med tilknyttede vilkår skal tinglyses etter tinglysingsloven.

Departementet kan ved enkeltvedtak bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som en heftelse på eiendommer hvor konsesjonen kan medføre en forpliktelse.

Vedlegg 3 til kongelig resolusjon om tillatelse til Statkraft Energi AS til fortsatt regulering av Øvre Glomvatnet i Neverdalsåga og fortsatt drift av Neverdalsåga kraftverk i Meløy kommune.

Manøvreringsreglement

for regulering av Øvre Glomvatnet i Meløy kommune, Nordland fylke

(Fastsatt ved kgl.res. 15.9.2023). Erstatte tidligere reglement gitt ved Kronprinsreg. res. av 14.12.1956 og Kgl. res. av 30.06.1972)

1.

Reguleringer

Magasin	Naturlig vannst. kote	Reg.grenser		Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Øvre Glomvatnet	491,78	495,08	474,28	3,3	17,5	20,8

Høydene refererer seg til Kartverkets høydesystem NN2000.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Overføringer

Avløpet fra 2,458 km² av Haugvikågas nedbørfelt overføres til Øvre Glomvatnet.

2.

Ved manøvreringen skal det tas for øye at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene så vidt mulig ikke økes. Alle vannføringsendringer skal skje gradvis.

For øvrig kan tappingen skje etter kraftverkseiers behov.

Til den alminnelige vannforsyning av Glomfjord etter Meløy kommunes behov, avgis nødvendig vann overensstemmende med de bestemmelser som forutsettes ved overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Konesjonæren skal etter vedtak fra NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser, og gjøre materialet tilgjengelig for allmennheten.

4.

Viser det seg at vilkår om vannslipp og vannstandsendringer medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan det gjøres nødvendige endringer i reglementet. Dette kan skje uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.